Slovenski tednik
za koristi delavnega ljudstva v Ameriki

GLAS SVOBODE

V slogi je moč!

GLASILO SVOBODOMISELNIH SLOVENCEV V AMERIKI

Od boja do zmage!

Slovenic Weekly
devoted to the interests of the laboring classes

Štev. 28. Entered as Second-Class Matter July 8th, 1903, at the Post-Office at Chicago, Ill., under Act of March 3rd, 1879 Chicago, Ill., 14. julija 1911. Kdor ne misli svobodno, se ne more boriti za svobodo! Leto X.

Razgled po svetu.

POTRES IN POVODENJ.

Dunaj 11. julija. Vsa poročila iz Ogerske poročajo o velikem potresu v okolici Budapešte. Razdejanje je veliko. Vmes je vladal tudi grozen vihar, ki je okolico skoro vso poplavil. Na stotine poslopij je razvalina. Na tisoče oseb je ostalo brez domov in spe na prostem. Tudi tisti, katerim ni potres podrl hiš, spe na prostem, ker se boje, da se potres na novo pojavi. Med prebivalci vlada glad, strah in bolezen. Več oseb je našlo pod razvalinami svojo smrt. Dosedaj se še neve števila mrtvih. Škoda je velikanska.

Cesar je sprejel demisijo.

Dunaj, 11. julija. — Cesar je sprejel demisijo trgovinskega ministra dr. Weissfkirchnerja in železniškega ministra dr. Glombinskega. Obema so volitve izpodnesle tla izpod nog, le da je Glombinskemu ostal vsaj mandat dočim je šel Weisskirchnerju tudi ta rakom žvižgat, čeprav ga je iskal v dveh okrajih Glombinski je pač izvoljen v drž. zbor, ali njegovo stranko — vsepoljsko — je dohitel poraz in on se ne more več smatrati za zaupnika poljskega naroda. Zdaj, ko je demisija teh dveh sprejeta, ni nobene zapreke več, da tudi drugi ministri odstopijo. Vtisk bi bil itak veliko lepši, če bi bili gospodje kar vsi skupaj vložili demisijo. Precej klaverno je videti, kako lezejo počasi drug za drugim, ko vendar vedo, da morajo priti vsi na vrsto in da ne more na noben način več dolgo trajati.

Politični položaj.

Dunaj, 12. julija. O političnem programu in o namenih barona Gautscha se razširjajo najrazličnejše vesti. Omeniti je treba glasove, ki še vedno pripisujejo največjo nalogo češkemu namestniku knezu Thunu. Baron Gautsch pridrži provizorično v svojem kabinetu sedanje ministre; trgovinsko ministrstvo bo vodil dr. Mataja, železniško pa dr. Röll. To ministrstvo se ima umakniti parlamentarni vladi, kadar se doseže češko-nemška sprava. Nekateri mislijo, da zaključi tudi baron Gautsch s tem svojo misijo in da stopi tedaj knez Thun na čelo vlade. Ker se kaže pri Čehih in Poljakih kakor pri Nemcih prijazno razpoloženje za Gautscha, upajo, da bo parlament imel mirno poletno zasedanje. Do jeseni pričakujejo sestavo trdne večine.

Izstop župnika iz katoliške cerkve.

Vlszprim, 10. julija. Vsled defravdacije obtoženi rimsko-katoliški župnik Csortos je državnemu pravdniku naznanil izstop iz katoliške cerkve, ki je zbudil veliko senzacijo v Avstriji.

Ni res.

Berlin, 13. julija. — Mesto je vznemirila novica iz Pariza, da misli vlada Zjed. držav nastopiti proti nemški invanziji v severni Afriki. Berlinska vlada se je obrnila takoj na ameriško poslaništvo, kaj v resnici namerava Amerika. Ameriško poslaništvo v Berlinu je odgovorilo, da je ta novica izmišljena.

DENARJE V STARO DOMOVINO

pošiljamo:

za $ 10.35 ..... 50 kron,
za $ 20.50 ..... 100 kron,
za $ 41.00 ..... 200 kron.
za $ 102.50 ..... 500 kron,
za $ 204.50 ..... 1000 kron
za $1020.00 ..... 5000 kron.

Poštarina je všteta pri teh svotah. Doma se nakazane svote popolnoma izplačajo brez vinarja odbitka. Naše denarne pošiljatve izplačuje c. kr. poštno hranilni urad v 11. do 12. dneh.

Denarje nam poslati je najprilično je do $50.00 v gotovini v priporočenem ali registriranem pismu, večje zneske po Domestic Postal Money Order ali pa New York Bank Draft:

FRANK SAKSER CO.
82 Cortland St. New York
6104 St. Clair Ave., N. E. Cleveland, Ohio

ŠTRAJK KONČAN.

Rotterdam, Holandsko, 12. julija. — Štrajk tukajšnjih pristaniških delavcev je s današnjim dnem končan. Vsi delavci so dobili povišanje mesečne plače in so se zavezali, da se tri leta ne bodo puntali zoper sedajno plačo. Večja plača stopi v veljavo s novim letom šele.

Amerika nasprotna Nemčiji.

Pariz, 13. julija. Tu so v parlamentaričnih krogih krožile vesti, da bodo Zjed. države Amerike nastopile proti nemški akciji v severni Afriki, posebno pa proti temu, da bi Nemčija dobila važno postojanko Agadar v Marokko, in mesto utrdila v bojno luko. Amerika se namreč boji, da bi bila ta bojna nemška luka na obrežju severne Afrike jako nevarna Panamskemu kanalu. Če je to resnica, potem bo gotovo tudi Anglija in Rusija nastopilo odločno proti Nemčiji.

Albanija.

Cetinje, 27. junija. Črnogorski vladi in zastopnikom velesil je včeraj deputacija treh Albancev izročila spomenico, v kateri so navedeni pogoji, ob katerih so ubežni Albanci pripravljeni vrniti se v domovino. Glavni pogoji so: Dovoljenje, da smejo Albanci nositi orožje; vrnitev konfisciranega orožja; dovoljeno, da smejo Albanci opravljati vojaško službo doma; višji uradniki morajo znati albanski jezik, za nižje uradnike se morajo imenovati Albanci. Država mora vzdrževati šole, učni jezik moza biti albanski. Nadalje se zahteva zgradba porušenih hiš, amnestija za vse vstaše in garancija, da izpolni vlada te pogoje.

Dunaj, 12. julija. Imenovanje barona Bienertha za cesarskega namestnika na Dunaju se smatra za koncesijo krščanskim socialcem. Ob zadnjih državnozborskih volitvah se je Bienetrh močno potegoval za kompromis med krščanskimi socialci in nemškimi naprednjaki. Krščanski socialci upajo, da z Bienerthovo pomočjo dobe nazaj izgubljene mandate.

Novi kravali v sobranju.

Trnovo, Bulgarija, 12. julija. V sobranju je odvetnik Canov, voditelj radikalnih demokratov zelo napadel kralja. Kraljevski naslov, je dejal, je kršitev ustave in če se sedaj zahteva legalizaranje tega naslova, je stvar podobna tisti zgodbi, ko je tat prosil, da se mu ukradeno blago podari. Med govorom Canova je došlo do hudi kravalov in do spopadov med večino in republikansko opozicijo. —

Knjigovesci na štrajk.

Pariz, 14. julija. — Ker se ni knjigovescem dovolilo večje plače in tudi ne odpravilo delo na kose, so vsi parižski knjigovesci stopili danes v štrajk. Njihovo število znaša čez 25,000 oseb. — Sklenili so, da prej ne odnehajo od svojih zahtev, dokler se jim popolnoma neugodi.

Judi krivo sojeni.

Peterburg, 14. julija. — Ker je v mestu Kijevu nastopilo zadnje mesece proti judom veliko sovraštvo, ker je rusko prebivalstvo dolžilo jude, da more pravoslavne ruske otroke, je ruska vlada uvedla veliko preiskavo. Posrečilo se ji je dobiti morilca dečka Prihodko, kateri je bil sežgan najden 28. februarja t. l. v bližini neke judovske sinagoge. Morilec ni jud, temveč pripada ruski "črni roki".

Peterburg, 14. julija. Vlada namerava zgraditi več velikanskih bojnih ladij drevnavt tipa. Pomnoži se tudi črnomorsko brodovje in azijsko bojno rusko brodovje. —

Za tiskovni sklad.

Fr. Plazzotta 25c. Jos. Peklaj 25c. L. Robsel 50c.

Razne novice.

12,000 mašinistov štrajka.

12,000 mašinistov Baldwin delavnic v mestu Filadelfiji, štrajka. V zadnji številki smo poročali, da upajo štrajkarji doseči sporazumljenje s delodajalci. Sedaj se pa poroča, da kapitalisti niso hoteli sprejeti delavske deputacije. Filadelfija je največje skebsko gnezdo. V Filadelfiji je največ propalih eksistenc, ki čakajo "prilike", da se kot pojavi štrajk, in potem hajd tja, hoditi na delo s revolverjem in za jevečjo plačo.

Tudi v Westmoreland je bilo največ skebov iz Filadelfije.

Časopis "Ledger" jezujitsko moti štrajkujoče mašiniste. Tako je v zadnji izdaji prinesel par gorostasnih zavijalnih laži. Med drugim je ta plačana cunja pisala: "Štrajkarji mašinisti niso stopili iz svoje volje v stavko. — V mnogih domih štrajkarjev vlada že glad in pomanjkanje. Uvidevajo pač sami, da je najbolj pametno za nje, da se podajo nazaj na staro delo . . ."

Tako nekako hoče ta "delavski prijatelj" zvabiti štrajkarje iz solidarnosti v mreže kapitalistov. Štrajkarji so dobro podprti in tako se bo štrajk nadaljeval.

V monarhiji in republiki.

Ameriški način volitev daje prav mnogo prilike za volilne goljufije; podjetniki in kapitalisti z najodstudnejšim terorizmom lahko potvarjajo in popravljajo volilni izid. Znano je, da kapitalisti dobro vejo za vsacega posameznega volilca v Ameriki, kaj voli. In vendar so nam zagotovljene "tajne" volitve. Na Nemškem je stvar drugačna. Glasovnice niso uradne. Volilec prejme, vstopivši na volišče, uradno kuverto, v katero vtakne v posebnem zaprtem prostoru svojo glasovnico. Glasovnic, navadno v obliki vizitk s kandidatovim imenom, dobi volilec od vsake stranke, kolikor hoče. V zaprtem prostoru t. zv. volilnem klosetu, vtakne v kuverto tisto glasovnico, ki jo hoče in nihče ga ne more kontrolirati. Na ta način je zagotovljena resnična svoboda volitve, dočim obstoja pri nas tajna volitev zgolj na papirju.

Razdeliti hočejo socialni demokratje.

Tako vpijejo vedno socijalistični nasprotniki. Da razdeljujejo tisti, ki jim soc.-demokracija z vso silo nasprotuje, je razvidno iz naslednjih podatkov: V Budimpešti so sestavile razne mlinarske akcijske družbe bilanco za l. 1910. in izkazujejo za minulo poslovno leto naravnost ogromne dobičke. Parni mlini "Konkordija" razdele med svoje delničarje 600.522.50 K čistega dobička, t. j. 8%. Parni mlini v Kikindi so profitirali 218.058.95 K in bodo razdelili med aksionarje 12½% dividendo. Budimpeštanski valjčni mlini razdele med svoje ljudi šestodstotno dividendo. Mlinarska družba "Viktoria" razdeli po 40 kron na vsako delnico. Parni mlini "Istvan" razdele med svoje člane 219,796.81 K čistega dobička; delniška družba "Vorsed-Miskolcz" je napravila 754.821.22 K čistega dobička in razdeli 13.5% dividende. "Prvi budimpeštanski parni mlin" razdeli na vsako delnico po 80 K. — Kapitalisti si razdele dobiček, ki ga vstvarijo delavci s trdim delom in ki ga vplačajo konsumentje s svojim denarjem.

Klub bosonožcev.

V Wormsu na Nemškem se je ustanovil klub bosonožcev. Člani tega kluba hočejo vsako nedeljo na vse zgodaj bosonogi v prosto naravo. Za predsednika kluba ni bil izvoljen nihče drugi kot — čevljarski mojster Ludvik Ost iz Wormsa, ki je častno mestno mesto sprejel in ki z vso vnemo propagira društveno idejo.

TRUSTI SE VEŽEJO.

Iz Briselna se poroča, da so se tam snidli kapitalisti Amerike, Anglije, Francije, Nemčije, Canade, Belgije, Italije, Avstrije in Španije, vsega skupaj kakih 60 kandidatov. Konferenca je namenjena odločno proti delavstvu in malim konsumentom jekla. Kot se sedaj poroča, so se vsi kapitalisti zjedinili, da narede jeklu eno ceno.

Nadalje se je pri "konferenci" doseglo zbližanje, da vsa kapitalistična podjetja stopijo v eno "društvo" in sicer po načinu, kakor je "American Steel Institute" Sodnik C. K. Gary, od United States jeklene korporacije je zastopal Ameriko. Kapitalisti so tako v enem tednu združili vsa kapitalistična podjetja v eno organizacijo. Delavci imajo lep zgled!

Vročina.

Neznosna vročina prvih julijskih dni je ponehala. Vročina je pa še vseeno hudo in vsak dan čitamo o mnogih smrtnih slučajih — delavcev. Da, delavci največ trpe in tudi med žrtvami vročine je največ delavcev. Tisti, ki se v hladu vozijo sedem dni v tednu v avtomobilih skozi parke, ne padajo od vročine!

Papež hvali — Ameriko.

Sedaj so začeli Ameriko hvaliti papeži. Sarto v Vatikanu menda nima druge skrbi kot "dopre" Amerikance hvaliti. Falconiju v Washington je papež pisal, da ga "grozno" veseli, da Amerika tako napreduje in da ga grozno veseli, da ima Amerika tako učene gospode na vladnem krmilu, in da ga grozno veseli, da imajo dobri Američani tako dobrega in usmiljenega in za svetovni mir vnetega prezidenta, veličanstvo Taft-a. Papež pravi nazadnje v svoji hinavski klobasi, da ga grozno veseli, da si katoliška cerkev "pridobiva" vedno več uplivnih tal v Ameriki, v lepi dolarski krščanski svobodni dolariki. Izliva na vse prebivalce svoj "najvišji" blagoslov in nam po Falconiju zatrjuje, da za nas vedno po par ur na dan moli k gospodu papa bogu, da dosežemo veliko srečo.

Mora biti že slabo za delavce, da papež hvali truste in njihove hlapce!

Komedija.

"Remain the Maine"! S tem sklikom so naredili ljudski poslanci v Ameriki "stimungo", da je prišlo do vojske s Španijo. Amerikanci so sami utopili in razstrelili ladjo "Maine", pa so lepo zvrnili vse na Španijo, kateri so hoteli vzeti vse, kar še ni v Ameriki zgubila. In res, posrečilo se jim je. Ljudstvo je bilo takoj za "fajt", zmagoslavno prišlo v "domovino" in si "zapomnilo Maine". Koristi pa ni imelo ljudstvo nobenih od fajta. Par sto kripelnov, to je bilo vse. Sedaj so inženirji dognali, da se je eksplozija na "Maine" pripetila od sebe. Tako vidimo znorelí militaristični sistem v najbolj banalni luči.

Slab delavski položaj.

V celi Ameriki vlada danes slab delavski položaj. Dela se slabo v tovarnah na vzhodu, v gozdovih, v premogokopih Pennsylvanije in ravno tako je delavska kriza po zapadu. Vzroka slabemu delavskemu položaju nihče neve.

Štrajki so po celi deželi. V New Yorku bo stopilo 15. t. m. 6000 usnjarjev v stavko; zahtevajo povišanje plače in krajše delo. V Chicagi zopet preti štrajk junijskih krojačnic. Tukajšnji krojači so namreč dobili poročilo, da neunijske tovarne iz Clevelanda, O., pošiljajo v Chicago neizdelano blago, ker so ondotni krojači na štrajku. Če se bo to dognalo kot resnično, bo gotovo v Chicagi na novo izbruhnil krojaški štrajk.

GOLJUFIJE S PATENTI.

1. avgusta t. l. bo v Washingtonu izdan ta milijonski patent. Koliko od teh patentov pa je v resnici prineslo iznajditeljem dobička? Kdo je imel največjo korist od vseh teh človeških izumov? Čez 200,000 patentov je prišlo iz rok in možgan delavcev. Kaj pa so danes tisti delavci? — Največ jih je že v grobu. Nekaj v norišnicah, nekaj jih je bilo iz tega sveta "odstranjenih", ker so se drugi njihovih izumstev polakomnili. Večina delavlev pa je morala svoje patente prodati kapitalističnim podjetjem za cigansko ceno, Navadno vsi izumitelji mrejo gladu. Celo sam Edison se je nahajal že v položaju revščine in obuba. Rešili so ga pa izumi drugih delavcev, katerih patente je on pozneje le malo predrugačil in jih proglasil za svoje in naredil milijone — prave izumitelje pa pustil umreti v največji revščini. Vilhelm Weitling je bil od Singer družbe ogoljufan do kože. Izumitelj "Cotton Gin Engine" Whitney je umrl kot berač. Drugi so pograbili njegov izum in kovali denar. Milijon patentov je skoraj stalo milijon človeških bitij.

Inkvizicija v Ameriki.

Šele sedaj se je izvedlo, kako je hotel državni pravnik posiloma izvleči "dokaze" od gospe Ortie McManigal. Uboga žena je bila od detektiva Burnsa prijeta in "tretjemu gradu" podvržena. Kričali so na njo: "Zapremo vas v ječo!" Zraven so pa stali "zaprisežení porotniki" in pričakovali, da bo žena govorila proti McNamaru.

Tri dni so trpinčili ubogo ženo. Toda vse zastonj. Izpovedala ni nič. Sodnik jo je zapodil v neko sobo. Tja vržena, je videla uklenjenega svojega moža, in poleg njega dva detektiva — zopet inkvizicijska tretja stopinja."

Ljudstvo cele Californije je jako razburjeno in največji McNamarovi nasprotniki, sedaj z njim simpatizirajo.

Statistika za uboge na duhu.

Kakšno "duševno" hrano dajejo klerikalci svojim ubogim čitateljem, kaže sledeči primer. Neki jezuit objavlja v listu "Joural d' Alsace Lorrain" sledečo tepčarijo: Vsak dan napravimo 10 grehov, to je na leto 3650, okroglo 3000. V dvajsetih letih 60.000 grehov. Recimo da umijejo molitve in miloščine polovico grehov. Tedaj ostane še 30.000 grehov, za katere imamo trpeti v vicah. Ena ura v ognju vic umije po en greh. Torej se lahko izračuna, da prebije vsak verni katoličan po 3 leta, 3 mesece in 15 dni na tem mestu bolečin". Kje smo še, če se ljudje še vedno lahko krmijo s takimi "nauki"!

Inkvizicija rimskega indeksa

opravlja svoje delo tako, da bi lahko uspešno tekmovala celo z ljubljansko cenzuro. Na Nemškem je izšlo obširno delo dr. Viljema Kocha in dr. O. Weckerja, ki obsega kot "Versko znanstvena predavanja za katoliške akademike" sledeče serije: "Priroda in Bog", "Krščanstvo in svetovne vere" ter "Katolicizem in krščanstvo". To delo je odobril rotenburški škof, prav toplo ga je priporočila "Theologische Revue", katero izdaja profesor dr. Franc Diekamp v zvezi s münstersko teološko fakulteto in mnogih katoliških profesorjev. Ugledni katoličani, stoječi na odgovornih mestih hvalijo delo. — Rottenburški škof ga odobrava. Ali rimska kongregacija indeksa pravi: Ne boš! Delo, ki ga je vsa katoliška znanost na Nemškem z velikim veseljem pozdravljala, je — prišlo na indeks. Na Ogrskem imajo torej škofa, ki piše po rimskih nazorih pregrešne knjige, v Rottenburgu imajo škofa, ki odobrava pregrešne knjige . . . Katoličani kmalu ne bodo več vedeli, če smejo svojim škofom kaj verjeti ali ne!

McNAMARA.

Proces McNamara se mora v kratkem pričeti. Burns je razkrinkan kot podlež. Detektiva Burnsa v Californiji prav dobro poznajo kot enega največjega podkupljivega kapitalističnega hlapca, ki za denar zadavi svojo mater. Kapitalistična sodrga misli, da se ji bo posrečilo s takimi atentati na delavske uradnike popolne delavske organizacije tudi razgnati. Pa se prokleto motijo! McNamara slučaj je stotisočem delavcem odprl oči. McNamara je povzročil, da socijalistično gibanje v deželi napreduje in kapitalisti imajo strah, da ravno v državi Californiji prodre pri prihodnjih volitvah, socijalistična stranka! Socijalisti nameravajo namreč celo za governerja postaviti svojega kandidata.

Le odpirajte delavcem oči!

Glasoviti češki pisatelj J. S. Machar

piše o zadnjih avstrijskih volitvah med drugim: "Dvajset let delam od časa do časa opazke k naši politiki. In tako ti, dragi narod, lahko prerokujem: Nova delegacija pride na Dunaj. Podala bo državnopravno izjavo, kar ji ne bo branilo, da bi ne hrepenela z vsem srcem po ministrskih sedežih in potem prisegala na to ustavo. Zgodilo se je že tako. Pacak in Fiedler sta mi priči. Bienerth pojde ali pa ne pojde, potem če premagajo njegovi mameluki socialne demokrate ali pa jih ne premagajo. Zakaj vlada mora dobiti nove davke, strašne davke, nove rekrute, bojne ladje in denarja za te ladje in za te rekrute in povrh tega še vsako leto nekako sto milijnov kron več. Če da našim junaškim zastopnikom dva ministra, mu dovolijo vse — saj niso proti militarizmu, proti ladjam itd., ti pa dragi narod, boš plačeval, da boš črn. Ampak imel boš ministre, morda nove, zakaj hrepenenje je veliko, morda nekaterega izmed starih, zakaj ministrski sedež je njih ljubezen, o kateri se pravi, da se človek vedno rad vrača k njej. Choc ti naklesti te ministre, kadar bodo davki dovoljeni, morda še pojde v opozicijo, morda se bo uganjala obstrukcija. Bienerth pošlje parlament domu, morda ga zopet razpusti — in ti boš vnovič volil. Davke boš seveda imel na plečih ti in tvoji potomci do petdesetega kolena. Tako boš spoznal, moj dobri narod, kakšen konj si bil, od koga si si dal vreči zanko okoli vratu, kdo je vse na tebe sedal in zakaj te je vlekel na dunajski semenj . . . Nekaj dobička imaš lahko pri vsem tem: Bridek ali zdrav nauk za bodočnost . . . S prav majhnimi izpremembami bi se vse to lahko reklo tudi slovenskemu narodu.

Listnica uredništva: Vsi dopisi, ki so prišli pozneje kot v ponedeljek v uredništvo, pridejo v prihodnjo številko.

M. V. v Clevelandu: Sv. Peter ni bil noben rimski papež. Zgodovinsko je dognano, da sv. Petra sploh nikoli v Rimu ni bilo; Kristus ni učil nobene **katoliške** vere, pač pa nauk ljubezni do bližnjega, nauk enakosti, bratstva in svobode; Kristusovi Učenci niso nikoli maševali, vsaj ne po načinu, kot današnja katoliška duhovščina mašuje; Tudi birme in druzih ceremonij niso delali. Učili so le prost nauk svojega mojstra in še to vsak po svoje. To bo razumljivo če pomislimo, da se še štirje Evangelisti ne vjemajo. Zdravi!

Poziv!

Tem potom pozivljam vse tiste osebe opravljivce, kateri vedo kaj o meni povedati, da se takoj tudi javno javijo in direktno pokažejo svojo barvo.

Frank Mervar,
715 Holmes ave., Indianapolis,
Indiana.

Zahodna Podporna Bolniška Jednota.

ORG. 1908

RAVENSDALE, WASHINGTON.

Vstanovljena 25. aprila in inkorporirana 24. decembra 1908.

GLAVNI ODBOR:

Predsednik: FRANK JERAS, Box 44, Taylor, Wash.
Podpredsednik: PAVEL KOS, Box 10, Ravensdale, Wash.
Tajnik: FRANK TOSTOVRŠNIK, Box 102, Ravensdale, Wash.
Zapisnikar: IVAN ŠKUFCA, Ravensdale, Wash.
Blagajnik: BLAŽ FELICIAN, Box 80, Enumclaw-Krain, Wash.

NADZORNI ODBOR:

JOS. BURGAR, Box 107, Cle Elum, Wash.
ANTON LUČIČ, Box 499, Cle Elum, Wash.
J. PETKOVŠEK, Box 499, Cle Elum, Wash.

POROTNI ODBOR:

FRANK PUSTOSLEMŠEK, Box 1, Ravensdale, Wash.
PAUL KOLAR, Box 337, Cle Elum, Wash.
CIRIL ERMENC, Box 142, Taylor, Wash.

VRHOVNI ZDRAVNIK: Dr. J. J. Mustard

Seja gl. odbora se vrši vsako prvo nedeljo v mesecu pri g. Pavel Koss-u, v Ravensdale, Wash. Uradno glasilo je **Glas Svobode.**

Groga in drugi.

SPISAL RADO MURNIK.

IX.

"Pri fari zvonovi prav milo pojo . . .
Od ljubice zalę jaz jemljem slovo.
Pa jemljem slovo,
Sam Bog ve, kako . . .
Nazaj -- me nikol' več ne bo!"
Narodna.

"Tam za turšk'mi griči" . . .
Narodna.

"A-a, to je druga pesmica! — Glej, Francelj, saj mi ne boš zasem zapazil, da grebe z rokami meril, kaj ne? Ali očetu sem obljubil, ko so ležali na smrtni postelji tisto leto, ko je bila ajda tako polna; sam nisem vedel kam z njo, še zdaj dobro pomnim, kakor bi bilo včeraj. — Toda, kaj sem že dejal? — Je že res; očetu sem obljubil, da bom pazil na Minico, kakor na zenico svojega očesa. — No, zenico sem si zapravil ob možnarjih, to je res — ali, Minico sem pa varoval kakor kraljično! Lepo mi je vzrasla; ni ga zlepa zaljšega dekleta tukaj daleč naokolo. Dote bo tudi nekaj, čeprav Minica ne bo toliko imela, kakor ti —"

Francelj mu je podal roko. — "Saj bi ti bil že prej povedal; pa saj veš, da gre taka beseda nerada z jezika. — Delo sem odslužil, na gruntu in v hiši sem sam —"

"Vse prav, vse prav, korpodibako, to bo pa tako vesela svarila da —"

Toda prišlo je drugače.

Leto 1878. je bilo leto vojska. Vse je govorilo o bitkah.

Slovanom sovražni listi so kokodajskali, da se mora vstanek v Hercegovini zatreti; da morata biti Srbija in Črna gora mirni in ne smeta vzrasti; da mora ostati Turčija cela; da ne smejo osnovati proste Bolgarije; da Rusija ne sme črez Prut, črez Balkan, in da se Avstrija za nobeno ceno ne sme polastiti Bosne!

No, najprvo so Rusi Turke tako neusmiljeno našeškali in raztepli, da so reveži "za božjo voljo" prosili miru. Nato so nekaj časa govorili, da pojde Avstrija nad Ruse. Naposled se je zasukalo vprašanje okolo Bosne in Hercegovine.

Tukaj je imel najvišjo oblast sultan, avtokrat. Njemu nasproti so bili vsi drugi sužnji, živali, brez nobene pravice ne do prostosti, ne do življenja, ne do premoženja. Ves turški "jus" je bil koncentriran v koranu, ki je bil že pred 1000 leti celo turškim juristom preslab. S svojimi zastarelimi nazori bi torej preljubi Mahomed dandanes pri vsakem kolokviju padel "mit Pauken und Trompeten" ter ostal izgubljen študent in večen jurist. Galantni sultan je sedel ves božji dan v haremu. Ker je torej galantnemu absolutistu ostajalo vzpričo tega malo časa, je imel državno krmilo v rokah veliki vezir, kakšen bivši diurnist pri kakšnem obskurnem starem turškem uradniku, mož iz protekcije in intrig v divanu in haremu, "Streber", ki je zaporedoma postal svetnik, guverner, paša, minister in naposled — ako se ni kaj zameril v haremu — veliki vezir. V provincijah zopet so vladali paše, vsaki po svoje. Potemtakem si lahko mislimo, kako so se imeli pod "visoko porto" tamošnji Slovani na balkanskem polostrovu, in kaj so Turki, brezskrben, apatičen, najlenejši narod, naredili iz zlate Bosne, jedne najbolj rodovitnih dežel evropskih, iz bogatih teh pokrajin, kjer rodi pšenično zrno petnajst, koruzno pa tristo srn.

"Moritev kristjanov so jim naj večje veselje," so poročali iz Zagreba angleškemu politiku Georgu Campbellu. "Otroke so pekli, in njih stariše so silili jesti to meso. Raja prosi pomoči v skrajni sili."

In vender vsa ta beda ni genila slovanskih sovražnikov. Ogerski minister Tisza je poudarjal v (ogerskem) državnem zboru, da ni interes Magjarov, da bi si roko podajale in verigo zaklepale okolo magjarskih nog slovansko države na jugu. Vso pozornost je vzbudilo tisti čas pismo, katero so ponatisnili vsi večji evropski časopisi:

". . . 1. Stalne vojske naj se odpravijo, da se bodo poprijeli ljudje poljedelstva, in da poneha siromaštvo. 2. Železo naj se porablja za izdelovanje poljedlskega orodja, ne pa za vojno orožje. 3. Naj nekateri jedo le za dvanajstero ljudij, ne pa za tisoče. 4. Mednarodno sodišče naj se napravi, ki bo razsojalo prepire med narodi. Mesnice za ljudi naj se odpravijo. S tem opominom do kongresa končujem: Ako se Slovanom ne da pravica, bomo oznanili mi revolucijo. Vaš G. Garibaldi."

Naposled se je premisli sam Gyula grof Andrassy pl. Szent-Király-Krasznohorka, avstrijski vnanji minister. Ta navihani mož se je preveril po knjigi Palackega, da je zdaj prišla ugodna prilika, in da se lahko drugič, in sicer iz Bosne zabije zagozda med slovanske narode. Najedenkrat je bil ves navdušen za okupacijo!

— Toda, to so visokopolitične stvari, v katere se midva, lepa moja bralka, rajša nikdar ne bova vtikala, ako hočeva zdrava ostati in želiva, da bova še dolgo živela na svetu, in da se nama bo godilo prav dobro!

— Francelj je dobil bel listek, ki ga je poklical v vojake. Namesto k poroki je moral na vojsko.

— Tiho je sedel Groga v vagonu žalostnemu prijatelju nasproti. Drugi tovariši so glasno peli, kako je "fletno" na Gorenjskem, "k' so v'soče gore", in se v odmorih krohotali silnim dovtipom šegavega, širokega Dolenjca. Groga pa se ni drznil, da bi pomagal pevcem, dasi je imel močan glas. Zakaj gospod korporal Godrnjavček, mož tankih ušes, so mu bili prepovedali vsako javno sodelovanje! Obtožili so ga namreč in dolžili, da infanterist Kozol narobe zavija in se grdo dere, ne pa da bi milo povzdigoval svoj glas, kakor so ga premilo povzdigovali na primer gospod korporal Godrnjavček sami. Zatorej infanterist Groga ni pel, kakor drugi vojaki; le tako skozi nos je časih pobrundal "iz prijaznosti" in tiho godrnjal, da ne bi izkazil zbora.

Levico je imel Kozol v širokem erarnem žepu, in tam je gladil in stiskal tri suhe domače klobase, katere so mu bili prinesli mati z Gorenjskega. "Na, Groga," so dejali včeraj popoldne, ko so ga našli v Ljubljani, "tukaj imaš pet tolarjev in pa tri pare klobas, da mi ne pojdeš lačen in na tešče na vojsko! Pa si jih prihrani za tisti čas, ko boš mislil, da ti je največja sila."

Potem sta šla nekoliko po mestu. Ženica si je vse ogledala in se prav otroško veselila krasote po izložbah. Prišla sta tudi mimo kamenoseka.

"Oh, Groga, to so lepi kameni in križi za na grob! Le tistega črnega tam-le poglej z rdečimi lisami! Pa . . . to je samo za gospodo!" —

"Ali bi ga mari radi?" —

"Neznansko se mi zdi lep!"

"Pa kaj bodete zdaj mislili na smrt! Bežite, bežite!" —

"Ne vem, kako dolgo bom še... Vsako zimo toliko kašljam, da —. Koliko bi vender veljal, kaj praviš?"

"Je-ehe! Jaz bi ga vam že kupil, že, to pa rečem. Ali kaj, ko imam — le šest soldov na dan-"

— Groga je gladil klobase in jih gladil. Še prav nič ni zajutrkoval. Popolnoma lačen se je zdaj-le vozil na vojsko . . . Čim dalje je premišljeval, tem bolj se mu je zdela misel upravičena, da je najbrže ravno zdaj prišla tista ura največje sile!

Po kratkem, toda mučnem trpljenju in junaškem premagovanju in zatajevanju samega sebe se je udal povelju "ministra notranjih stvarij" in potegnil prvo klobaso na dan . . .

Preprijetno je zadišalo po vagonu. —

Polovico je ponujal Groga Franceljnu. Ta je odkimal. Zatorej se je lotil Kozol kar sam važnega dela in se že zdaj krepčal za prihodnje boje. Nabrusil si je pipec ob hlačah, si rezal klobaso in prirezaval komisa. Ob tem je s tem večjo slastjo poslušal genljivo pesem, katero je bil zložil glasoviti šmartenski šolmašter:

". . . Imel sem sinka, pa sem ga zgubil;
Revni soldaški stan ga je pogubil.
Star je bil dvajset let, v najlepši mladosti,
Manca pa osemnajst let — tudi ni dosti!
Francelj muskontar bil . . ."

Gospod korporal Godrnjavček so peli "čez"; imeli pa niso samo tankih ušes, temveč tudi jako fin, zlasti za mesnino nenavadno občuten nos. Ravnokar so bili zopet odprli usta na stežaj, da bi "zažingali": Pridi Gorenj'c z mrzle planine!" — Vender, izrekli so samo prvo besedo napeva. "Gorenj'c" pa jim je v grlu obtičal in z njim tudi vse "mrzle planine". Delikatni duh bližnjih kranjskih klobas je pevcu kar sapo zaprl.

"Tukaj preveč vleč," so dejali in si zavihali dolge brke. Rezervist, sedeč blizu Groge, se jim je moral umakniti. Prijazno so pogledali Grogovo klobaso in začeli domač pogovor.

"Kdo bi bil verjel, kaj, Groga, da se bova midva kdaj skupaj vozila, jaz rezervist, star, odslužen vojak, in pa ti, takorekoč rekrut proti meni!"

Groga je pokimal in pridno zvečil.

"Letina je zelo lepo kazala letos. Zadnje dni pa le dež in dež in hladno vreme! Na visokih planinah je celo zapadel sneg!" —

Kozol je pokorno prikimal in zamižal . . .

"Zavoljo večnega dežja je pa močno poleglo žito. Seno leži že dva dni pokošeno in premočeno pod milim nebom. Krompir je začel črneti in gniti. Vse rumeni in gine od prevelike moče." —

"Saj je res," je dejal Groga in premišljeval, ali bi si prerezal zadnji kos klobase črez pol, ali pa naj bi ga vtaknil kar celega v usta . . .

"Setev pojde v nič, permej-kukuš!" —

"Saj pojde res!" Kozol je odjenjal s pipcem in približal cel konec ustom . . .

"Setev pojde tako v nič," je zaskrbelo gospoda korporala Godrnjavčka, "da še polovico ne bomo pridelali tega, kar smo pričakovali. Pregovor pravi: "Ne boj se turške vojske, ampak svetega Vida rosé!" — In res, svetega Vida dan je deževalo pri nas — permej-kukuš!"

Gospod korporal so začeli jezno gledati . . . Grogi se je glasno zakolcalo: snedel je bil celo klobaso. —

Naposled pa je segel v žep, se sklonil nazaj, iztegnil levo nogo, privlekel še obe drugi dve klobasi venkaj in ju potehtal v roki. Jedna je bila velika in debela, druga pa majhna in zgrbljana . . .

"Kakor orehi debela toča nam je mnogo škode naredila," so nadaljevali gospod korporal Godrnjavček in se slastno obliznil. In razjasnil se jim je temni obraz! "Pšenico in rž je po nekaterih krajih tako potolklo, da ne bo kaj žeti. Fižol je pa kar uničen, fižol, in ječmen, kjer ni bil že požet —"

"Gospod korporal, če mi ne zamerite! — Še te-le dve imam! Francelj tako ne mara jesti — torej, kar izberite si, katero hočete, to-le večjo ali pa to-le manjšo."

"O, meni je vse jedno!" so vzkliknili gospod korporal Godrnjavček in si urno vzeli večjo klobaso. "No, no, se ti pa lepo zahvalim, Groga- — Ti vsaj veš, kaj je manira, ti veš, ti veš!" —

V kratkem ni bilo nobenega para več. Izginila je pa tudi "največja sila", in Groga je shranil svoj pipec.

"I Francelj, nikar ne bodi tako žalosten! Saj to nič ne pomaga!" je tolažil Franceljna. Gospod korporal Godrnjavček so zopet zapeli z vojaki.

"Ne pomaga nič, to je res. — Toda, ti ne veš . . . kaj ti bom pravil in . . . javkal kakor stara baba."

"Prav imaš, Francelj!"

"Vender toliko ti pa povem: meni nekaj tako pravi, da ne bom nikdar več videl domačega kraja . . ."

"Kaj . . . kaj boš tako! — Francelj!"

"Slišiš, ravno zdaj pojo: "Nazaj me nikol'več ne bo!" —

"Ne boš ne padel, Bog ne daj . . ."

"No, boš že videl, Groga!"

X.

Ves čas pozneje je ostal Francelj tih, miren, sam za-se, utopljen v temotne slutnje . . .

Grogi pa se je nabral obraz polagoma v prijazne gube site zadovoljnosti, in gospodu korporalu Godrnjavčku je ugajalo vojaško življenje v drdrajočem, jednakomerno [illegible] cem vagonu do hripave [illegible] sti. Gnali so v plemeniti [illegible] judnosti z vsemi tovariši od konca do kraja burno veselje in glasno vpitje. Sami bi si ne bili nikdar mislili kaj takega v svojem srcu, ki je bilo sicer polno pesimističnih nazorov; zakaj le taki se spodobijo vsakemu višje stoječemu duhu . . . kaj pa šele takemu gospodu, kakor so bili ravno gospod korporal Godrnjavček, svetla posoda vseh koncentriranih vojaških krepostij!

O vremenu Grogi niso pozneje razodeli nič natančnejšega, nikar pa da bi se bili prehiteli s kako prenaglo prognozo. Saj so bili vedno previden in preudaren in razboren mož; malo ali nič niso zaupali učenim kvantam, negotovim čenčam. Tačas tudi niso odklonili prijazne ponudbe dobrosrčnega Dolenjca, ki jim je dal z izrazi odličnega spoštovanja čutarico izvrstne domače slivovke na pravico, in so stregli z njo svoji volji tako dolgo, dokler se jim ni zaletelo. In potemtakem so dejali kašljajoč, da ne morejo več piti . . . Pa res niso mogli, zakaj v čutarici ni bilo nobene kapljice več.

Lepi vzprejem krških civilistov so trdovratno prespali in se vzbudili vsi mrkli in mižavi šele v kraljevem mestu, kjer niso mogli prehvaliti obilega vina, podarjenega od šarmantnih Zagrebčanov. Ob tej lepi priliki, pravijo, niso pozabili in so zgodovinsko priščipnili ljubljansko gospodo gotovih "višjih slojev", ki niti ob prihodu, niti ob odhodu polkovem ni nikakor pokazala brige in ljubezni do domačih sinov s pretirano mero.

Dalje prihodnjič.

AKO nočete... IZGUBE,

tedaj nalagajte svoj denar le pri

MESTNI HRANILNICI

LJUBLJANSKI

v Ljubljani, Prešernova ul. št. 3.

Ona je **najbolj varna** in **največja** slovenska hranilnica. Stoji pod kontrolo javnosti, vlagateljev in c. kr. deželne vlade. Za vložen denar jamči cela mestna občina ljubljanska s premoženjem, vrednim do **50 milijonov kron** in hranilnica sama **z rezervnim fondom 1 mil. 200 tisoč kron. Vsaka izguba** denarja-tudi za časa vojne-je **izključena.** Nad tisoče in tisoče Amerikancev ima pri njej naloženo več milijonov svojega prislužka. Vloge obrestuje po

4¼%

brez vsakega odbitka. Stanje vlog znaša **40 milijonov kron**, ves promet do konca l. 1910 pa **564 milijonov kron.**

Denar pošiljajte po **pošti** ali kaki **zanesljivi banki** Pri banki zahtevajte odločno, da se Vam pošlje denar le na **"Mestno hranilnico ljubljansko v Ljubljani"** in **ne** v kako drugo manjvarno "šparkaso". **Nam pa takoj pišite,** po **kateri** banki dobimo za Vas denar.

SVOJ NASLOV NAM PIŠITE RAZLOČNO IN NATANČNO

ZASTONJ

VPRAŠAJTE Z POLNIM ZAUPANJEM ZA SVET IN POJASNILA. NA VSAKO VPRAŠANJE DOBITE ODGOVOR POVSEM ZASTONJ!!!

IZREŽITE TO IN ODGOVORITE NA VSA VPRAŠANJA

Ali imate dober tek (apetit)?
Ali ste nervozni in slabotni?
Ali hujšate?
Ali ste zaprti?
Ali se debelite?
Ali so Vam nosnice čiste?
Ali ste hitro utrujeni?
Ali ste raztreseni?
Ali so Vaše oči slabotne in težke?
Ali imate bolečine v obljižju srca?
Ali imate kilo (bruh)?
Ali so Vaši otroci zdravi?
Ali imate prehlajenje v plečih?
Ali so Vaše roke in noge vnete?
Ali so Vaši členi trdi in otečeni?
Ali slabo slišite?
Ali ste slabovidni?
Ali imate bolečine v nosu?
Ali je Vaš jezik nečist?
Ali težko dihate?
Ali je Vaša koža suha in vroča?
Ali je Vaše grlo suho in kedaj?
Ali je Vaša voda motna ali gosta?
Ali je Vaša slina gosta?
Ali slabo prebavljate?
Ali kašljate, suho in na kratko?
Ali kašljate po noči?
Ali imate slab okus v ustih?
Ali ste vrtoglavi?
Ali Vam teče iz ušes?
Ali pljuvate rumene ali sive izmečke?
Ali dobro spite?
Vas spanje okrepča?
Ali pijete mnogo vode?
Ali pijete mnogo opojnih pijač?
Ali pušite mnogo tobaka?
Ali opažate, da izgubljate moč?
Ali Vam je slabo po jedi?
Ali so Vam noge in roke težke?
Ali čutite bolečine v hrbtu in križcih?
Ali ste hripavi po kašlju?
Ali imate črne kolobarje pod očmi?
Ali Vam srce močno in prehitro bije?
Ali imate bolečine, praskanje v grlu?
Ali imate glavoboli?...kedaj?
Ali Vas glava boli na čelu?..sencih?
Ali velikokrat vodo puščnte?
Ali imate hemorhoide (Zlato žilo)?
Ali imate bolečine v sapniku?
Ali imate kake rane na telesu?
Ali imate katar v nosu?..vratu?
Ali imate reumatizem?
Ali imate slabosti v želodcu?
Ali imate kake notranje bolečine? Kje?
Ali Vas boli temem, vrh glave?
Ali Vas ledice bolijo?
Ali ste otečeni pod očmi?
Ali Vam kedaj kri iz nosa teče?
Ali imate bolečine v trebuhu?
Ali imate kako spolno bolezen?
Triper—Sifilis ali kake druge bolezni brez raziike, kolikoje bolezen stara?

Zakaj bolezen prenašati? Tisočerim rojakom je bilo pomagano do čvrstega zdravja, ker so se obrnili z polnim zaupanjem do tega slavnega profesorja. Pridite osebno ali pa pišite v ta slavni zavod v slovenskem jeziku. Potožite in opišite Vašo bolezen temu iskušenemu zdravniku dokler ne bode prepozno. **Stavite mu najsi bode kakoršno hoče vprašanje glede bolezni — vprašajte ga za svet. On Vam bode odgovoril in svetoval povsem brezplačno.**

IZREŽITE TO

VRHOVNEMU ZDRAVNIKU
Collins N.Y. Med. Instituta
140 W. 34th Str. N. Y.
Pošiljam Vam odgovor na vprašanja, tičoča se moje bolezni. Prosim da mi odgovorite, kaj da je z menoj. Naznamite mi, ako me zamorete ozdraviti in ako je še kaj upanja me ozdraviti. Prosim obdržite to tajno in pošljite mi odgovor zastonj.
Ime.....
Naslov.....

Dr. E. C. COLLINS.

Slavni profesor, ustanovitelj največjega zdravniškega zavoda v Ameriki, **The Collins New York Medical Institute.**

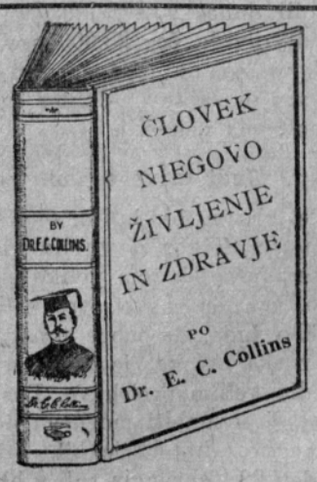

TA KNJIGA VAM ZAMORE REŠITI ŽIVLJENJE

To je največja in najobširneja zdravstvena knjiga kar jih je bilo do sedaj spisanih, in ta knjiga je učila mnogo drugih zdravnikov kako bolezni zdraviti. Pisana je v slovenskem jeziku in Vam pove, kako si zamorete zdravje ohraniti.

Preskrbite si vse ostale zdravniske knjige, primerjajte njih vsebino z to knjigo, in sprevideli bodete razloček in vrednost te znamenite knjige.

Pridite osebno ali pa pišite in pošljite odgovorjena vprašanja na Dr. E. S. Hyndman-a Medikalnega direktorja od

The COLLINS NEW YORK MEDICAL INSTITUTE

140 W. 34th ST., NEW YORK CITY.

Uradne ure so: Vsaki dan od 10-5 pp. Ob nedeljah in praznikih od 10-1 pp. Vsaki torek in petek od 7-8 ure zvečer.

S.S.P. Zveza

Ustanovljena leta 1908. Inkorporirana leta 1909.

Glavni urad na: 11250 Indiana Ave., Chicago, Ill.

GLAVNI ODBOR:

ANTON MLADIČ, predsednik; 2348 Blue Island Ave., Chigago, Ill.
ANTON FISHER, podpredsednik; Box 291, Salida, Colo.
JOSEPH BENKO, tajnik; 11250 Indiana Ave., Chicago, Ill.
WILLIAM RUS, zapisnikar; 11316 Fulton Ave., Chicago, Ill.
JOHN KALAN, blagajnik; 341 — 6th St., Milwaukee, Wis.

NADZORNIKI:

FERDINAND GLOJEK, (pred.); 477 Virginia St. Milwaukee, Wis.
ANTON DULLER, 238 — 136th St.. Chicago, Ill.
MARTIN V. KONDA, 2020 Blue Island Ave., Chicago, Ill.

POROTNIKI:

AUGUST KUŽNIK, 8323 Connecticut Ave., S. E. Cleveland, Ohio.
FRANK ČUK, Box 268, Moon Run, Pa.
JOSIP CVETKOVIČ, Box 94 Hammond, Ind.

POMOŽNI ODBOR:

JOSIP IVANŠEK, 1517 So. 43rd Ave., Chicago, Ill.
IVAN MLADIČ, 2236 Wood St., Chicago, Ill.
JAKOB TISOL, 11355 Fulton Ave., Chicago, Ill.
JOHN LEVSTIK, 11316 Fulton Avenue, Chicago, Ill.

VRHOVNI ZDRAVNIK:

DR. ALOIS M. ZAHOŘIK, 1346 So. Ashland Ave. Chicago, Ill.

Vsa pisma in vprašanja za pojasnila naj se izvolijo pošiljati na tajnika Jos. Benko, 11250 Indiana Ave., Chicago, Ill. Denarne (odpošiljatve) pa na John Kalan, 341 –6th St. Milwaukee, Wis.

Uradno glasilo je "Glas Svobode". Seja vsako zadnjo sredo v mesecu.

OD GLAV. ZAPISNIKARJA S. S. P. ZVEZE.

Izvleček VI. redne mesečne seje glav. odbora.

Seja se vrši v prostorih g. Stastny-a 2005 Blue Island Ave., dne 28. junija 1911. Otvori jo brat predsednik ob 8 uri zvečer v prisotnosti bratov: A. Mladič, Jos. Benko, Wm. Rus, J. Kalan, A. Duller, M. V. Konda, Jos. Ivanšek, J. Mladič, Jak. Tisol in J. Levstik-a.

Zapisnik zadne seje z malim dostavkom sprejet, kot je bil čitan.

Št. 1 Chicago, Ill.; prečita se dopis in ugodi društveni želji, da se izda nov "upravilnik" ali "red seje". — Sestavo istega se poveri gl. tajnik-u, katero pa mora v odobrenje predložiti glav. odboru pri prihodni seji, preden gre v tisk.

Št. 2 Claridge, Pa., listina br. Pavel Zupančič-a se vrne v ispopolnitev, ker na dotičnem izpričevalu morata biti podpisana dva zdravnika — preiskovalca ter notarsko potrdilo. — Bratu John Eržen-u se nemore izplačati bolne podpore, ker se ni ravnal po pravilih.

Št. 2. 5. 7. 77 iz Westmoreland okraja Pa., prosijo pomoči, ker so radi dolgotrajne stavke hudo prizadeti. — Se sklene prošnjo priobčiti v uradnem glasilu 'Zveze'.

Št. 8 McGuire, Colo., poročilo brata Milič-a, da mu gre zdravljenje očesa na boljše, se vzame na znanje, ter se čaka zdravniških poročil.

Št. 20 Cleveland, O. prečitajo se poročila porotnega odbornika br. Aug. Kužnika, ter vzamejo naznanje; odklonita pa se stavljena predloga.

Št. 22 Indianapolis, Ind., na poročilo gl. tajnik-a, da se je utopil brat Andrej Gorenc, vstanejo bratje v znak sožalja raz sedežev; daljše, da se je za pogrebne troške nakazala svota $100, se vzame na znanje. — Radi izgubljene bolniške izkaznice se sklene, da jo dotičnik ki jo je izgubil ali društvo, drugo preskrbi, kjer brez nje ni mogoče nakazati podpore.

Št. 39 Augular, Colo.: Zadeva, radi preveč nakazane svote $20.00 kot bolne podpore, se prepusti v rešitev glav. tajniku.

Št. 40 Salida, Colo. Naznanje se vzame odgovor društva, oziroma pojasnilo in opravičenje radi ovadbe nekega tamošnega rojaka "člana", da društvo neopravičeno priznava bolne podpore.

Št. 59 Conemaugh, Pa.: Zadeva mladoletne dedinje po pokojnem bratu Anton Planinšek se bode rešila po nasvetu Zvezinega odvetnika.

Št. 58 Greeland, Mich. Zdravniška izkaznica brata Butala se vrne v izpopolnitev; ker po pravilih se potrebuje preiskavo in podpisa dveh zdravnikov in notarsko potrdilo predno se plača odškodnina za oko, ali kaka druga odškodnina v smislu pravil.

Št. 56 Rock Springs, Wyo.: Zdravniško spričevalo brata Jelovčan radi zgube vida se da v presodek vrhovnemu zdravniku, daljše se preloži na prihodno sejo.

Čita se dopis predsed. nadzornega odbora br. Ferd. Glojek-a v katerem zahteva, da se pogodba, sklenjena med "Zvezo" in "Glas Svobode Co." radi "glasila" potrdi pred javnim notarjem in da glav. tajnik prečita društva, katera dolgujejo Zvezi. Se ugodi obem zahtevam.

Brata glav. predsednika in tajnika se pooblasti, da naložita svoto $2000.00 od svote katera se je nahajala v rokah gl. blagajnika na obresti v čikaško "Northern Trust Bank".

Glav. tajnik poroča, da se je ta mesec prijavilo za vstop novo društvo v Palestine, Ohio, z osmimi člani pod štev. 79; k posameznim društvam pa je pristopilo 81 članov in članic. Sprejmejo se tudi predloženi računi, nakar se seja zaključi ob 12 uri v zvečer.

William Rus, zapisnikar.

JESENSKA NOČ.

Ruski spisal Maksim Gorkj. Preložil Fedor Gradišnik.

KONEC.

Napotila sva se tja; med potjo sva lomila najdeni kruh in jedla. Pričelo je močneje deževati, voda je šumela, iz dalje se je čul glasen žvižg — bilo mi je kot da žvižga bogatin na vsa bitja, posebno na ta mrzli večer in na naju, ki sva igrala v njem takorekoč glavno ulogo. Srce se mi je skrčilo pri tem žvižgu, a kakor moja tovarišica, ki je hodila na moji levi, sem mašil hlastno svoj kruh v usta.

"Kako ti je ime?" sem jo vprašal slednjič, da bi pričel razgovor.

"Nataša," je odgovorila ter tlesknila z jezikom.

Pogledal sem jo. Zopet se mi je skrčilo srce; obrnil sem se v stran in gledal iznova v temo, in zdelo se mi je, da se mi iz te teme roga z zaničljivim, nepopisnim obrazom moja usoda.

Neprestano je bobnel dež na čolnove deske; njegovo monotono bobnenje mi je slikalo temne slike pred oči, vihar je rjul skozi odprtine na dnu. Valovi so pljuskali ob obrežje in dež, vihar in valovi so se zlivali v tako monotone, temne zvoke kot da hočejo govoriti nekaj posebno žalostnega in brezupnega, kar jim je bilo že zdavnaj dolgočasno in nadležno, čemur bi se bili radi izognili, a o čemur so morali vendar vedno in vedno govoriti. Bobnenje dežja se je pomešalo s šumenjem valovja. Bilo je kot da plava nad starim, razpadlim čolnom plakanje, globoko, trudno, zategnjeno zdihovanje matere zemlje, ki se je že naveličala te večne menjave med solnčnim, toplim poletjem in med mrzlo deževno jesenjo. In tulil je vihar nad zapuščenim obrežjem in nad penečimi se valovi, tulil je in pel žalostne melodije.

Naše zavetje pod prevrnjenim čolnom ni bilo prijetno; bilo je tesno, mokro in skozi odprtine na dnu je prihajal dež in veter. Sedela sva molče in tresoča se od mraza. Še le potem sem se domislil, da sem truden. S hrbtom obrnjena proti čolnovi steni, je objela Nataša svoja kolena z obema rokama in položila glavo na nje. Njene oči so zrle nenaravno veliko z bledega obrazka in nad temnimi pegami. Bila je popolnoma mirna, in ta mirnost, kakor tudi ta moreči molk sta vzbudila v meni neko bojazen pred mojo tovarišico. Rad bi bil nadaljeval svoj prejšnji pogovor, a vedel nisem kako.

Slednjič je pričela sama:

"Tako bedno življenje!" Govorila je iz globočine srca in povdarjala je vsako besedo posebej. A bilo ni nobene tožbe v njih; za to je govorila prehladnokrvno. Bilo ni nič druzega kot glasno izgovorjeni sklep cele vrste misli, sklep, ki mu nisem mogel ugovarjati, ne da bi govoril zoper svoje lastno prepričanje. Zato sem molčal. Ona pa je ostala še nadalje nepremično in se name ni niti ozirala.

"Niti umreti se ne more!" je nadaljevala deklica čez nekaj časa tiho in premišljeno. Zopet ni bilo tožbe v njenih besedah. Videlo se je, da je razmišljevala o zagonetki življenja, da je zasledovala posebno svoje in da je prišla do sklepa, da človek ne more na drug način uteči zavratnosti življenja kot da umrje.

To ostro sklepanje je name mogočno učinkovalo; če nisem hotel jokati, sem moral govoriti. Jok pa bi bil sramota, ko se vendar deklica sama ni jokala. Pričel sem torej govoriti.

"Kdo te je udaril?" sem jo vprašal, kajti spomnil se nisem ničesar pametnejšega in primernejšega.

"Paška!" je dejala popolnoma mirno in razločno.

"Kdo je Paška?"

"Moj ljubi — pek je."

"Ali stori to večkrat?"

"Tepe me vedno, kadar je pijan — jako često."

Naenkrat je prišla bliže k meni in pripovedovala je o sebi, o Paški in o njunem razmerju. Bila prostitutka, njen ljubi pa pek, ki je imel rdečo brado in je znal dobro igrati na harmoniko. Obiskoval jo je mnogokrat v tolerančni hiši, in imela ga je rada, ker je bil vedno vesel in ker se je dobro oblačil. Njegova obleka je veljala pet rubljev in on nosi lepe čevlje. Zato ji je ugajal in dala mu je svoj denar. Od takrat mu je morala dati vsak groš, ki so ji ga darovali drugi obiskovalci, da bi si kupila sladkarij; on pa je ta denar zapil in jo potem tepel. A to bi bilo še vse šlo, ko bi ji ne bilo treba gledati, kako lepo je delal z drugimi deklicami.

"In to naj bi me ne bolelo? Saj sem ravnotako dobra kot druge. A ta nepridiprav me zaničuje. — Ko mi je predvčerajšnjim "gospa" dovolila iti na izprehod, sem našla Dunko pijano v njegovi sobi. Tudi on je bil pijan. Tedaj sem dejala: "ti grdoba, ti nepridiprav!" Tedaj me je udaril. Suval me je z nogami in vlačil za lase ter me mučil na vse mogoče načine. To bi bilo že še šlo. A raztrgal mi je obleko. Kaj bo sedaj? Takšna se ne smem prikazati "gospej". Vse razcapano, krilo in jopič — bilo je še skoraj novo in gotovo je mnogo veljalo! Tudi ruto mi je raztrgal. Moj bog! Kaj mi je početi?" je vskliknila naenkrat glasno in boječe.

Veter je razsajal vedno silneje. Zobje so mi šklepetali. Tudi ona se je od mraza stisnila in prihajala je vedno bližje k meni, da sem v temi zazrl njene bliščeče oči. —

"Vi možki ste vsi skupaj podle duše! Da bi vas mogla vse pomandrati, krvavo biti! In če je eden blizu smrti, naj pogine; pljunila bi mu celo v obraz in ne bi se mi smilil! Vi nizka druhal! Mučite nas, in če se vam kaka slabotna uda, ima potem nesrečo! Poteptate jo z nogami! Ostudneži!"

Tako je zmerjala še dolgo. Toda njeno zmerjanje je bilo brez povdarka; v njem ni bilo nič jeze in nič zaničevanja zoper "ostudneže". Izraz in beseda sta si stala sploh v nasprotju, kajti govorila je vse popolnoma mirno, brez vsake strasti.

Name pa je napravilo to silen utis, ganilo me je bolj kot najbolj prepričujoče, svetožalne besede in knjige, ki sem jih doslej in ki jih še bom slišal ali čital. To pride odtod, ker so smrtne muke umirajočega mnogo resničnejše in zato mnogo verjetnejše kot najskrbnejša in najodličnejša popisovanja smrti.

Bilo mi je težko pri srcu, gotovo bolj radi mraza kot pa radi besed moje tovarišice. Tiho sem zavzdihnil in stisnil zobe.

Naenkrat sem začutil, kako se me oklepa dvoje malih, mrzlih rok; eno sem začutil na vratu, druga mi je božala moj obraz, in tih, skrben, nežen glas je vprašal: "Kaj ti je?"

Zdelo se mi je, da prihajajo te besede od nekoga drugega in ne od male Nataše; saj je ravnokar proklela vse možke in si želela, da bi mogla vse uničiti. Ponovila je svoje vprašanje v živahnem tonu: "Kaj ti je? Ali te zebe? Ne, tak človek! Čepi tukaj in ne izpregovori besede, — prava sova! Čemu mi ne rečeš, da te zebe? Pridi, vlezi se na tla, jaz se tudi vležem — tako! In sedaj se me okleni s svojimi rokami — še trdneje! Sedaj se kmalu segreješ. Pozneje pa se nasloniva s hrbti drug na drugega. Tako že preide noč. — Kaj si pa storil? Ali si pil? Ali so te napadli? Nič!"

Pričela me je tolažiti, dajati mi pogum.

Prokletstvo nad mene! Trikratno prokletstvo! Kakšna sramota je bila ta situacija za mene! Le poslušajte! Ravno tisti čas mi je bil napredek človeštva posebno pri srcu: socijalne in politične reforme so bile moje geslo; pridno sem čital mnogo jako učenih knjig, katerih modrost je bila gotovo tudi za njih pisatelje previsoka. Moja najgorkejša želja je bila, izobraziti se v močnega, socijalno vprašanje odločno goječega moža. Da, mislil sem celo, da sem svoj cilj deloma že dosegel, kajti v svoji sodbi nad seboj mi je bilo jasno, da imam najvišje eksistenčno pravo, da sem človeštvu neobhodno potreben in da mi je odločeno, postati svetovnoslavna zgodovinska osebnost. In sedaj sem ležal tu in pustil se greti od telesa grešnega dekleta, bedne, brezdomovinske, mučene ženske, kateri življenje ne priznava niti mesta niti eksistence. Niti na um bi mi ne bilo prišlo, pomagati ji, ko bi mi ne bila pomagala najprej ona, in ko bi si bil tudi želel, bi vendar ne vedel, kako naj to storim.

Takrat sem skoraj mislil, da ležim v težkem snu in da me obdajajo mučne sanje.

Toda dolgo ni trajal ta tolažilni sen, kajti mrzle deževne kaplje so padale name in trdno se me je oklepala deklica, katere sapa je dišala sicer po žganju, ki pa je vendar prijetno božala moj obraz. Sunkoma je rjovel veter krog najinega čolna, valovje je šumelo; ležala sva tesno drug tik drugega in vendar sva se tresla od mraza. Ne, vse je bila istina, a mislim, da še ni sanjal nikdo tako hudih, težkih sanj, ki bi bile podobne tem dejstvom.

Nataša me je ves čas tako prijazno in ljubeznjivo tolažila, kakor zna tolažiti pač samo ženska. In njene ljubke besede so mi ogrele celo moje srce, v katerem se je pričela vsled njenega vpliva taliti ledena skorja.

Solze so mi silile v oči in udušile so ves srd in gnjev, vso neumnost in blato, ki je ležalo v mojih prvih. Zopet me je tolažila deklica: "Pusti to, ljubček, in ne jokaj več! Ljubi bog bo pomagal in vse bo zopet dobro, kmalu dobiš zopet delo!"

Nato me je poljubljala, vroče in neprestano.

Bili so to moji prvi poljubi od ženskih ustnic in bili so objednem najsladkejši; vsi poznejši so me mnogo stali; in imel nisem nič od njih.

"Pridi, bodi miren! Jutri zate kaj poiščem, če nimaš prenočišča!" čul sem kakor v sanjah šepetati poleg sebe.

Vso noč sva ležala tesno drug poleg drugega. Ko se je pričelo daniti, sva zapustila svoje skrivališče in se povrnila v mesto. — Prijazno sva se poslovila in videla se nisva nikdar več, dasi sem več kot šest mesecev po vsem mestu iskal ljubo deklico, s katero sem preživel ravnokar popisano jesensko noč.

Če je umrla — kar ji iz srca želim — potem naj počiva v miru! Če še živi, potem naj najde njena duša tudi mir! Naj se nikdar ne zave svojega greha, kajti ta zavest bi ji povzročila samo težko in brezplodno bol! —

NAZNANILO.

Dne 30. januarja 1911. je bil po nesreči ustreljen Anton Bizjak, rojen 15. oktobra 1872. v vasi Sv. Peter (Königsberg), občina Razboj, okraj Selo, Štajersko Avstrija Omenjeni je bil član podpornega društva št. 33 v Livingston, Ill. spadajočega k Slovenski Svobodomiselni Podporni Zvezi v Chicagi, Ill., in zavarovan za $500.00. Ker pa ima prej omenjena organizacija še za izplačati po preminulem $450.00 neznanim sorodnikom dedičem, prosijo glavni odborniki Zveze, da se stariši ali sorodniki zglasijo pismeno ali ustmeno pri glavnemu tajniku.

Jos. Benko, gl. taj.
11250 Indiana Ave.,
Chicago, Ill.

N. B.: Se prosi zaponatis te izjave v listih v stari domovini.

Velik napredek.

Vsi ljudje vedo, da je medicinstvo v novejšem času jako napredovalo. Posebno pa od takrat, kar je dr. Lister uvedel v medicino popolno čistost in odstranil vse škodljive stvari, ki so opasne pri operacijah in medicini sploh. Mi vemo, da je čistost prvi pogoj dobrega zdravja in napredka, žalibog, da se izdeluje še stotine stvari, ki pridejo iz umazanih tvornic v najčistejša telesa in tako okužijo zdravo kri. Tudi so tovarniške stvari slabe kvalitete, kar povzroča mnogo bolezni med ljudstvom. V resnici, taki tovarniški proizvodi narede med ljudstvom več škode kot pa koristi. Eden najčistejših laboratorijev na svetu je, kjer se izdeluje Trinerjevo ameriško zdravilno grenko vino. Naj se ga rabi v vseh slučajih bolečin v želodcu, črevih, zato, ker bo pravilno izčistilo vse zastarelo blato in dalo organom novo moč. Ustavilo bo bolečine v trebuhu, krče, razne druge notranje bolezni, slabe snovi plina, odpravilo bolečine revmatizma, glavobola, bolečin v križu in hrbtu in zopet dalo krvi staro dobro barvo in poživilo energijo in ustavilo nervoznost. Za dobiti v lekarniških prostorih. Jos. Triner, 1333—1339 So. Ashland ave. Chicago, Ill..

AKO ŠE NISTE, POŠLJITE NAROČNINO!

Pijte najboljše pivo

Edelweiss

Peter Schoenhofen Brewing Co.

PHONE: CANAL 9 CHICAGO ILL.

SLOVENSKI IN HRVATSKI JAVNI NOTAR ZA AMERIKO IN STARI KRAJ.

Sprejema tožbe. — Zagovarja in tolmači na sodniji. — Zahteva in iztirja odškodnine od kompanije za ponesrečene pri delu. — Dela pooblastila, kupoprodajne pogodbe, prošnje za oprostitev vojaščine, dolžna pisma, itd. — Iztirja dolgove tukaj in v starem kraju. — Izvršuje vsa v notarsko stroko spadajoča dela. — Cene vedno zmerne.

Matija Skender
5241 Butler Str., Pittsburg, Pa. Bell Phone 7-R Fisk.

Najboljša gostilna

na Blue Island Ave. v Chicagi je J. F. Bolek-ova, kjer se toči izborno Schlitz pivo in fina vina. Domača in cenena kuhinja.

Kosilo s kozarcem piva, vina ali kake druge pijače 20c. Večerja s pijačo samo 15c.

Slovenci, pridite in se prepričajte, da je ta gostilna izborna

JOE F. BOLEK
1870 Blue Island Avenue
vogal 19. ul.

Irgovina s novodobnim obuvalmo

Vstanovljena leta 1883

Velika zaloga obuval najnovejše kakovosti po zmerno niskih cenah.

JOHN KLOFAT
631 Blue Island Ave., Chicago.
Druga vrata od Kasparjeve Bank.

ODVETNIK PATENTI

GARL STROVER
(Sobe štev 1009)
140 WASHINGTON ST. CHICAGO, ILL
TEL. 3989 MAIN

SVOJI K SVOJIM!

Prva in edina slovenska trgovina te vrste v Zed. državah. Velika izbera ur, verižic, družtvenih prstanov; razna izbira srebrnine in zlatnine. Pušk, koles, gramofonov in slovenskih plošč, peči, itd. Pišite po lep ilustrovan slovenski cenik, katerega pošljemo zastonj. (Pri naročilu omenite ta list.)

A. J. Terbovec & Co.
Nasledniki:
Derganc, Widetič & Co.
1622 Arapahoe St., Denver, Colo.

Avg. W. Ramm
pogrebnik in balzamovač, tapetnik in pedobar
921 N. 8th St. SHEBOYGAN, Wis
Zastopnik: FRANK PUNGERČER

GOSTILNA
J. J. Vodak in sinovi
1825 Loomis St. cor. 18. Place
Dvorana za zabave in zborovanja.
Tel. Canal 1386.

SLOVENCI POSEČAJTE
"Little Bohemio"

kjer se toči izborno importirano plzensko, Anheuser Bush in Olympia pivo. Vse vedno na čepu!

Izvrstna kuhinja. Fina vina in smodke.

Za obilen poset se priporoča.

CYRIL FIALA, Prop.

Loomis Str. v neposredni bližini Blue Island Av. in zap. 18. ul.

Dobra Unijska Gostilna, kjer se dobi mrzel in gorak prigrizek. : Pod vodstvom **Jos. S. Stastny**
2005 Blue Island Ave.
deliká Dvorana za društvene in unijske seje, in druga dvorana za koncerte. Ženitve in zabave.

SALOON
z lepo urejenim kegljiščem in sveže Schoenhofen pivo priporoča
ANTON MLADIČ,
2348 Blue Island Ave. Chicago.

GOSTILNA
kjer je največ zabave in največ vžitka za par centov s biljardno mizo na razpolago. Vse to se dobi v gostilni
John Košiček
1807 S. Centre Ave. Chicago, Ill.
Telefon Canal 1439.

"Glas Svobode"

(THE VOICE OF LIBERTY)
WEEKLY

Published by M. V. KONDA & CO.
2020 Blue Island Ave., Chicago, Illinois.

Subscription $2.00 per year.
Advertisements on agreement

Prvi svobodomiselni list za slovenski narod v Ameriki.

'GLAS SVOBODE' IZHAJA VSAKI PETEK
in velja

ZA AMERIKO:
Za celo leto.....$2.00
za pol leta.....$1.00

ZA EVROPO:
Za celo leto.....$2.50
za pol leta.....$1.25

NASLOV ZA DOPISE IN POŠILJATVE JE
GLAS SVOBODE
2020 BLUE ISLAND AVE. CHICAGO, ILL.

Pri spremembi bivališča prosimo naročnike da nam natančno naznanijo poleg NOVEGA tudi STARI naslov.

231

JOK IN ŠKRIPANJE S ZOBMI.

Žalostna poročila smo prejeli: westmorelandski premogarski štrajk je na celi črti za štrajkarje zgubljen.

Razredni boj divja danes bolj ko kedaj poprej. Današnji ljudje čitajo kaj radi zgodovino Egipčanov, Grkov in Rimljanov, za zgodovino sedajnega časa pa nimajo smisla. V blaženem XX. stoletju se je začel doigravati eden največjih bojev, kar so jih narodi bojevali do francoske revolucije. Razredni boj, boj med kapitalom in delavstvom ni bil še nikoli na tako visoki stopinji kot leta 1911.

Vse se godi pred našimi očmi, pa mi vendar tega nočemo pripoznati. Živi še stotisoče delavcev, ki jim je beseda socijalizem, delavske zahteve, razredni boj, militarizem itd., itd., le fraze. Oni govore, da je bilo že od začetka sveta tako, da je bil bogatejši nad ubožnejšim, vladar nad svojimi podložniki? Komu govoriti in navduševati se za stvari, ki se nebodo nikoli izvedle, ki so le nekaterim ljudem za preganjanje časa in da se od "tega" žive? — Kaj potem ni razrednega boja? Kaj je najboljše, če delavci vse to, kar so z stoletnimi boji in organizacijo dosegli, vržejo od sebe? Kako pa naj stoji delavec proti današnjemu svetu, on, ki svet drži pokonci, on, brez katerega ni nič storjenega, on, ki se poda v globočine gora, da iz kamna naredi zlato, sadi žito, nam pripravlja obleko, kurjavo, dela obleko in z eno besedo, producira vse za vse, samemu pa ne ostane nič. Kaj pa je delavcu svet? Samo to, da on na zemlji gara noč in dan za ljudi, kateri govore, da je vse njihovo, ki govore, da kdor ima "lastnino", je tudi gospodar in gospod. Kaj nesme imeti delavec nobenih smotrov, nobenega programa, nobenih idealov? Na vsa ta vprašanja ne moremo drugače odgovoriti kot smo kot delavci dolžni odgovoriti: Tisti ki delajo, jim pripada tudi tisto, kar s svojim delom narede in proizvajajo. Je pa danes to, kar bi moralo biti tudi res? So delavci gospodarji tega kar proizvajajo, so delavci gospodarji gozdov, rudnikov, polja in tovaren? Ne, oni niso nobeni gospodarji vsega tega kar svet premore. Sicer vse vere uče, da smo vsi enaki, otroci božji, vsi samo ljudje brez razlike, vsi samo za to na svetu, da živimo lepo in prosto in mirno življenje in da v starosti ravno tako v miru zatisnemo oči. Vse to je pa sama laž! Tega ni na tem svetu! Delavci so zadnji, tlačevani, izrabljevani, izsesavani v vseh deželah od peščice ljudi, ki jim pravimo kapitalisti, trusti, vlada, vojaštvo! . . .

Tako pa nemore in nesme več ostati! Delavci so se začeli izobraževati, učiti; delavci danes vedo, da njim gre sad njihovega truda, da je današnji sistem ravbarski in krivičen. Barabe se ne goljufa, delavca se goljufa; morilce se ne ubija, delavca štrajkarja sme navaden šerifov hlapec ustreliti kot steklega psa na odprti cesti, ne da bi bil za to na odgovor poklican. Miljonske goljufe in ravbarje se pusti v prostosti, nasprotno če delavec štrajkar zahteva zase pravico, se mu gospodje sodniki smejejo v obraz.

Res je, kar je rekel v kongresu Viktor Berger: "Za delavce ni zakonov! Za profit in lastnino so in se delajo zakoni! Če hoče delavec, da se zakon za njega pobriga, mora ali kaj ukrasti, koga pobiti ali pa štrajkati! Nič zakonov za delavce — zakoni samo za tiste, ki imajo zlato!"

Tako torej danes stoji delavstvo kot mal otrok pred velikimi rablji. Ne zaveda se ne svojih pravic, ne svojega pomena, ne gospodarske in ne politične moči. Milione delavcev še danes živi tja v en dan, samo da se "žive pošteno", in da umrejo pošteno in v strahu božjem. Nekateri so še celo taki optimisti, da nemarajo niti čitati delavskega časopisja, ne prisostvovati delavskim zborovanjem, in sploh s nekakim pomilovanjem gledajo na delavce tovariše, ki jim govore, naj malo pomislijo za katerega delajo, kdo uživa njihov trud, kdo gospodari nad njimi, kdo si lastujejo nadpravico, kje jih varuje zakon, država, policija? Za vsa ta in tem enaka vprašanja je še stotisoče delavcev gluho in glupo! "'Kaj mene to briga!" je navaden prostodušen odgovor.

Danes, ko se trustjani in kapitalisti in cesarji in kralji in papež in prezidenti republik vežejo in poljubljajo med seboj — se še delavci ne ganejo. Vsi so proti njim, vsi tisti, ki na tem svetu "kaj veljajo", delavci pa vseeno nočejo iti skupaj v svojo delavsko organizacijo, delavci ne spoznajo časa v katerem žive, ne uvidevajo, da so ravno sedaj poklicani, da stopijo solidarno na povišje in zakriče: Do tukaj smo se pustili izrabljati, goljufati, ravbati in obešati — sedaj od danes naprej pa nas neboste več! Mera je polna; tudi mi vemo ločiti naše od nenašega, in pravo od nepravega! Pravica naj velja tudi za nas!!

Črne zastave bi morali danes delavci razobesiti raz svojih stanovanj. Črne zastave! Miška je premagala slepega slona. Westmoreland je padel!! Poročila ki prihajajo v naše uredništvo so žalostna, tako v dušo pretresujoča, da nas davi v grlu . . .

15 mesecev so združeni štrajkarji gojili zavest in tajno upanje, da pride ura rešitve, da zaplapola zastave zmage — sedaj pa tako razočaranje . . .

Petnajst mesecev boja, stradanja in polno blažilnega upa, potem pa tako žalosten grob . . . — Da, grobovi tulijo . . .

*

Kaj je štrajkarjem za početi? Zaupnik nam poroča, da se ne vrnejo na delo temveč bodo še štrajkali in sicer na svojo roko, to pomeni, da upajo, da jih zavedno delavstvo ne bo zapustilo v dvanajsti uri. Štrajkarji bodo izdali razglas na zavedno delavstvo, razglas in prošnjo, da se jim pomore v prežalostnem položaju, da se jih ne dopusti zabiti v trugo in pokopati v črno zemljo poražene . . .

Žene westmorelandske jokajo s svojimi gladnimi otročiči — možje štrajkarji stiskajo pesti in škripajo s zobmi!

Jok in škripanje s zobmi vlada danes v Westmorelandu.

Na pomaganje!

IZ STARE DOMOVINE.

(Izvirno poročilo.)

Nič prav dobrega nimam poročati iz stare domovine. Spomlad je lepo začela, ali aprila meseca je začelo deževati in deževalo je z kratkimi prenehljaji do 16. rožnika. Pa včasih tako, da so reke narasle. Trave so velike, detele dobre. Klaje bo dosti, ako suša ne vzame otave. Z lansko klajo se je izhajalo. Letos niso oni nič prodajali, ki mrvo pokosijo in jo potem spomlad prodajajo. Naš kmet se je naveličal drago mrvo kupovati, drži rajše manj živine. Žita so lepo kazala. Le viharji so škodili, žito vrgli, ki ne bo ustalo. V vinogradih kaže dobro. Lanska letina v vinogradih se pozna, naši vinogradniki nimajo denarja za navadne potrebe. Lani je še bilo dobiti denarja na posodo, letos je nastopilo čudno pomanjkanje tudi v denarnih zavodih. Nemara so tujci, ki so imeli denar v naših denarnih zavodih istega ven vzeli. Živina je draga, kakor nikdar poprej. Goveja živina celo. Pa tudi boljšega konja se ne dobi izpod 600 K. Prave crke stanejo 200 K. Kmet lahko prodaja kar ima, draginja je za poljske pridelke, živini in vse drugo. Ali ker mora kmet dosti v mestih, trgih kupovati, mu pa zaračunijo meščani vse tako, da morejo kupovati drago meso in drugi, kar kmet prodaja. Ni tedaj dosti dobička za kmeta, ako je na kmetiji vse drago. Draginja je pa tudi za to, ker zdajšnje v državi vladajoče stranke ne pripuščajo, da bi se meje za tujo živino odprle. Posestniki velikih posestev imajo koristi od te zatvoritve in kat. duhovnik jim pomaga, oba pa imata velik upliv na našega starega vladarja, prihodnji naš vladar pa je velik čestilec kat. duhovnika. V austr. Cislitvaniji pa je cesar vse, nač bivši državni zbor ni pomenjal dosti več, kakor državni zbor, Duma v temni Rusiji. In tako je drago meso v Avstriji. Ako se obrne letina na dobro, bomo draginjo ložje prenašali. Najhujše je za naše ljudi, da nimajo vina. Kar so lani preveč pili, letos manj. Vino je drago. Ponarejeno vino pijejo in špirit z vodo namešan (geruš), kar seveda ni zdravo. Delavcev na kmetiji manjka, v košnji se to največ pozna. Nesreča pa tudi ne miruje. V novomeškem okraju v Gorjancih ležeča velika vas Gaberje nad Prusnicam je bila nesrečna, pogorelo je dne 24. — 6. 40 hiš z gospodarskimi poslopji. Oni dan je viharno morje v Trstu napravilo veliko škode.

Imeli smo 13. junija letos volitev v državni zbor, to je skupšina onih, katere ljudstvo izvoli, da dajejo postave za vso avstr. polovico države, ima potem cesar potrditi. Ti državni poslanci tudi ministerstvom dovolevajo, kake davke in koliko smejo iz ljudstev jemati davko. Včasih tega zbora ni bilo, ljudstvo ni smelo nič govoriti, imelo je le delati. V prejšnjih časih so bili deželni zbori, v katerih so graščaki, duhovniki in pozneje tudi ž njimi meščani dajali postave, kako se imajo oskrbovati potrebe posameznih manjših kronovin, dežel. Državni zbor smo dobili vsled francoskih revolucij leta 1789—1830 in tudi naše v Avstriji leta 1848. Dobili smo, kar se pravi: ustava, to je dosegli, da ne vlada samo cesar in njegovi ministri, ampak tudi ljudstvo po njenih poslancih. Ako se pomisli, kako pred letom 1848. kmet-delavec nič nista smela črhniti, ampak le delati za gospodo, je pridobitev ustave, to je sovlade ljudstev s cesarjem po državnem zboru velika pridobitev, ako so mase ljudstev, kmet in delavec pametni in volijo, ko se jim da pravica voliti poslance, take poslance, ki ne pomagajo istim do sovlade, ki živijo iz prebitkov kmetije, iz večjih vrednosti iste in iz dela druzih delavcev, ne da bi kmetom za nje kaj prida v zameno dajali, ampak take poslance, ki morajo in hočejo pomagati kmetu in delavcu. V naši Avstriji je leta 1848 meščan pomagal nazaj potisniti samovlado cesarjev, odpraviti je tudi pomagal pri tem, da se je kmet rešil grajske tlake in desetka duhovščine. Stari ljudje še vejo, kaj je bila tlaka in desetina. Mlajši že ne več. Kmeti so morali delati grajski gospodi po tri — štiri dni v tednu, morali so dati v službo svoje fante, dekleta v grad, ako se je zahtevalo. Za-se so smeli še le delati po storjenem delu na grajski zemlji. Za to je graščak dajal kralju nekaj davkov in mu pomagal s svojimi v orožju vajenimi hlapci-vojaki. Graščak je bil gospodar kmeta v vseh ozirih. — Kmesko ženstvo je bilo razpostavljeno tej gospodi, — kakor je ista hotela. Desetek so odrajtovali od prireje živine duhovniku. Škofi, samostani so pa imeli tudi svoja velikanska posestva, katera so obdelovali za-nje kmeti-tlakarji. Duhovniki niso nikdar bili v zadregi, da iznajdejo kak nov davek, kakor sedaj ne finančni ministri zdajšnjih vlad. Od plenice, v katero se zavije dete pri rojstvu do žeblja, s katerim zabijejo krsto za odraslega, je v evropejski državi in posebno v Avstriji vse zadačeno. —

Tlake — desetine smo se znebili, ali vladajo nas v Avstriji še vedno isti, kakor prej: posestniki veleposestniki, duhovniki, prišli so že zraven državni uradniki in državni vojaki kot pomočniki vladajoče grajske in duhovniške gospode in bogatih meščanov fabrikantov. Pravijo, da skrbijo leti za dušo in za telo kmeta, delavca. Duhovnik pravi, da se mora on umešavati v posvetne stvari, da pripravlja vse tako na zemlji, da so duše ložje zveličanee, ko zapustijo telesa in svet, duhovnik hoče sedeti v prvem nadstropju vladne hiše, da nadzoruje druge sovladarje, da mu ti ne odvzamejo kak dober kos, mu ne krajšajo njegovih dohodkov, njegove nadvlade nad pobožno maso. Kdo vlada, daje take postave, da so njemu v korist. Duhovnik skrbi za to, da je njegova kašta in klet vedno polna in zamorejo njegove služkinje na lahek način služiti v postelji lon — mezdo. In grajska gospoda, ki še ima v Avstriji veliko tisoč oralov kmetijskega sveta, je seveda dobra prijateljica duhovnikov, da isti pomagajo ubraniti, da masa ne zahteva in izvrši, da naj isti lastijo kmetijski svet, ki ga tudi obdelujejo in masa ne zahteva, da se razdeli ves grajski kmetijski svet in oni svet, ki ga lastiti katoliška in druge cerkve. In tega je v Avstriji še veliko tisoč oralov. Ta dva vladarja iz časov tlake in desetine sta v Avstriji še ostala v vladni hiši, ko se je odpravilo gospodarstvo tlake in desetine. Mesto prejšnjih udobnosti in koristi, pridobila sta dva po državnih vladah druge nove, nekaj starih pa je ostalo. Ta dva jetničarja še nadzorujeta mase kmeta in delavca, dasi bi imela ta dva po ustavi, deželnih zborih, po drž. zboru sredstva, da potisneta te paznike v stran in stopita iz ječe na prosto, oziroma si urejejata gospodarstvo in vlado ljudstev tako, kakor njim ugaja, njim, ki stvarjata vsa bogastva sveta. Je res nekaj čudnega to, da vlada malo število ljudi milijarde kmetske, delavske mase in to malo število gospoduje, da je zakone, po katerih ima kmet in delavec delati, gospodariti, živeti, davke plačevati, to je, to malo število predpisuje, kako se ima izdrževati bogato to malo število, ki si dajejo ime rediteljev, vladarjev in kakor uči duhovnik vseh vrstev, so poklicani od samega boga, ki je baje tako svet uredil, da morajo biti vladajoči in vladani, gospodujoči in trpeči, delujoči za druge. Pride pa to iz tega, ker masa kmeta nima časa premišljati o tem, kako bi si uredila drugače oskrbstvo družbe in ker verski čut na njo tako upliva, da vedno veruje, da bog tako hoče, kakor je, ker je to umovanje že podedovano, ki prehaja od roda na rod. — Kmet je trdno prepričan, da nima nič govoriti, ampak le plačevati. — Le počasi se razvija drugo naziranje, počasi prihaja tudi ljudem v masah kmetov in delavcev na misel, da so pravzaprav oni kot večina gospodar vsega. Masa kmeta in delavca se naj le kratek čas izdržuje dela in gospodarstvo vsega sveta miruje, ne more naprej. Tisočletja traja to ustajanje kmetskih delavskih mas. Ali dogaja se, ljudstvo le ni več otrok, s katerim se ravnati more poljubno. — Včasih je masa kmetov-delavcev otrok, včasih pa pameten mož, — ki vidi, da so tudi vojaki, uradniki po večjem njegovi sinovi in da duhovnik večkrat verstvo uporablja za to, da sebi zdržuje v vladni hiši dober prostor in stem dobro življenje. Včasih se spominja kmet, da je že slišal starejše može govoriti, ki so djali, da je vse goljufija na svetu in da je bil tisti, ki boga prodaja, z bogom ljudstvo pana, vedno neresničen človek, ali on le voli za poslance tiste, ki mu jih veleva njegov duhovnik.

Konec prihodnjič.

Na prodaj!

Elegantna gostilna na fino situiranem prostoru v mestu **Kenosha, Wisconsin.** Zraven obširen veselični vrt in plesna dvorana, in dvojni tir za kegljanje. Električna razsvetljava. Z eno besedo, velikanski promet. Proda se za pošteno ceno radi tega, ker je imejitelj kupil na drugem koncu mesta svoje novo poslopje.

Za pojasnila vprašajte upravništvo Glas Svobode, 2020 Blue Island ave., Chicago, Ill.

Cenik knjig,

katere se dobe v zalogi

"GLAS SVOBODE"

2020 Blue Island Ave., Chicago, Ill.

CANKARJEVI SPISI:

Gospa Judit 75
Hiša Marije Pomočnice. 75
Hlapec Jernej 75
Hlapci 75
Jakob Ruda 50
Kurent 75
Krpanova kobila $1.50
Knjiga za lahkomiselne ljudi. . . $1.00
Kralj na Betajnovi. 75
Nina 75
Ob zori $1.00
Vinjete $1.00
Za narodov blagor. 75
Zgodbe 75
Za križen $1.00

KERSNIKOVI SPISI:

Cyklamen I. snopič. $1.00
Agitator, II. snopič. $1.00
Na Žerinjah, III. snopič. $1.00
Lutrski ljudje, IV. snopič. $1.00
Rošljin in Verjanko, V. snopič. . $1.00
Jara gospoda, VI. snopič. $1.00
Gospod Janez, VII. in VIII. snopič $2.00
Berite novice, IX. snopič. $1.25
Kritika-Komentar XII. snopič. . . .50

TRDINATOVI SPISI:

Bahovi huzarji $1.25
Bajke in povesti, I. zvezek. 75
" " " II. " 75
" " " III. " 75
" " " IV. " 75
" " " V. " $1.00
" " " VI. " $1.00

JURČIČEVI SPISI:

VII. zv.: Lepa Vida; Ivan Erazem Tatenbah 50
VIII. zv.: Cvet in sad; Bela ruta, bel denar 50
IX. zv.: Doktor Bober; Med dvema stoloma 50
XI. zv.: Tugomer, drama iz slov. življenja; Berite Novice; Veronika Deseniška. . . .50

KNEZOVA KNJIŽICA.

Zabavni in poučni spisi.

1. zv.: Anton Knezov životopis; Gospod Lisec; Ženitev vojvode Ferdulfa. 40
2. zv.: Gorski potoki; Planinska idila; Matija Valjavec. . .40
7. zv.: Izgubljena duša; Za možem; Pastirica; Čez trideset let; Z diplomo in brez diplome; Popotovanje Nikolaja Nikiča; Dr. France Prešeren 50
9. zv.: Za vozem; Izgnanci; Študent Lojze; Fenny; Klanec siromakov 40
10. zv.: Življenje in smrt Petra Novljana; Ella 40
11. zv.: Križ na gori; Spomini gospoda Ignacija Brumna 40
12. zv.: Potepuh Marko in kralj Matjaš; V mesečini; Brez zadnjega poglavja 40
15. zv.: Vatroslav Jagič; Novo življenje; Dve nevesti. . .50

TAVČARJEVE POVESTI.

I. zv.: Ivan Slavelj; Antonio Glednjevič; Bolna ljubezen; Gospa Amalija; Mlada leta; Med gorami $1.25
II. zv.: Otok in struga; V Karlovcu; Valovi življenja; In vendar; Tat; Gospod Ciril; Čez osem let; Soror Pia $1.25
III. zv.: Ivan Solnce; Grajski pisar $1.25
IV. zv.: Tiberius Pannonicus; Kuzovci; — Vita, vitae meae $1.25
V. zv.: Mrtva srca; 4000 Času primerna povest iz prihodnjih dob $1.25

SIENKIEWICZOVI SPISI:

Brez dogme $1.50
Križarji v 4 delih. $2.50
Mali vitez v 3 delih. $2.50
Potop I. in II. zvezek. $2.50
Rodbina Polaneških v 3 delih. . . . $3.50
Z ognjem in mečem, 4 delih. . . . $2.00
Za kruhom. 15

STRITARJEVI SPISI:

Jagode 50
Lešniki 50
Pod lipo 50
Zimski večeri 50

TOLSTOJEVI SPISI:

Ana Karanina $2.50
Kazaki 75
Rodbinska sreča 40

VENEC SLOVANSKIH POVESTI.

Slovanske povesti zbrane od najboljših slovanskih pisateljev, prestavljene na slovenski jezik.

Od 3. do 9. zvezka; zvezek po. . . .50

ZABAVNA KNJIŽNICA.

13. zv.: Za staro pravdo 50
14. zv.: Sami med seboj. (Igra.) .25
15. zv.: Pogreb, Brez volje, Črtice. In druge povesti. . . .50
16. zv.: Pri Jugoslovanih 50
17. zv.: Pot spokornikov, in druge 50
20. zv.: Amerikanci (igra) in povesti 50

Knjižnica Narod. založbe v Celju.

I. zv.: Strašno maščevanje 50
II. zv.: Izlet g. Brouška v XV stoletje 75

Zarnik spisi:

I. zv.: Ura bije, človeka pa ni. . . .50

LJUDSKA KNJIŽNICA.

Zbirka najpoljudnejših ljudskih povesti.

1. zv.: Teharski plemiči; Krajevna kronika; Cesarjevič in sestri dvojčkinji 25
2. zv.: Zadnji grof celjski. Iskalci biserov na otoku Sv. Duha 25
3. zv.: Vojna leta 2000. — Doma in na tujem 25
4. zv.: Ciganka. Po povelju. 25
5. zv.: Ljubezen do domovine; Plesati ni znal; Karin. 25
6. zv.: Pevčevo srce; Krvava svatba v Kijevu; Prijatelj Lovro 25
7. zv.: Sodba; Poezija in proza; Vij 25
8. zv.: Papeževa mula; Župnik iz Kinkinjana; Zvezde; Črtica o časopisju; O poljedelstvu pri starih narodih; Na deželi — v mestu; Zgodba iz mladosti; Na Bregu 25

RAZNI DRUGI SPISI IN PREVODI:

Andrejčkov Jože 8 zvez. skupaj. . $1.50
Avstrijski junaki 75
Andrej Hofer 20
Avstralija in nje otoki. 50
Ben Hur, (vezana). $2.00
Beračica 20
Babica 50
Božična noč 40
Barvaste črepinje 30
Bolgarija in Srbija 50
Blagor na vrtu cvetočih. 50
Čez trnje do sreče. 50
Deteljica 30
Dama s kamelijami $1.00
Domači zdravnik 60
Doktor Holman 25
Dolina krvi $1.50
Dve noveli 50
Dobra gospodinja (vezana). $1.50
Džungl $1.00
Grof Monte Cristo I. zvezek. . . . $2.00
Grof Monte Cristo II. zvezek. . . . $2.00
Gozdovnik 2 zvez. skupaj. 75
General Lavdon 25
Iz naših krajev $1.00
Ilijada 50
Izdajavec 50
Igračke 75
Iz knjige življenja II. zvez. $1.50
Islandski ribič 50
Iz nižin življenja 50
Jernač Zmagovač, pretepač. Povest iz Nemško-francoske vojne 30
Kirdžali 75
Križem sveta 40
Kitajci in Japonci 50
Kratka zgodovina 50
Kako pišejo ženske $1.00
Kacijanar 50
Kapitan Žar 50
Krvava noč v Ljubljani. 40
Luči 50
Lazarič Lindarski 75
Momenti $1.25
Materina žrtev 50
Mladost 40
Marjetica 50
Mož Simone $1.00
Malo življenje 50
Mali lord 75
Nikolaj Zrinjski 20
Na krivih potih 40
Na bojišču 40
Na rakovo nogo (vezana). 50
Novele in črtice (vezane). $1.50
Obsojenci $1.00
O te ženske $1.00
Oče naš 50
Občna zgodovina, skupaj 5 delov $5.00
Pripovesti o Petru velikem. 75
Pod turškim jarmom 20
Pri stricu 40
Pot za razpotjem (vezana). $1.50
Pesnitve, Aškerc $2.00
Ponižani in razžaljeni. $1.00
Princ Evgen Savojski 20
Pravila dostojnosti 20
Pred nevihto 30
Postrežba bolnikom 40
Preko morja 40
Reformacija 50
Repoštev 20
Robinzon 60
Razporoka $1.00
Ruska moderna $1.50
Reliefi 75
Spolne bolezni 25
Srce (vezana) $1.00
Slovenski fantje v Bosni, 2. zv. . . $1.50
Spominski listi 25
Slovenski pravnik, (vezana). $2.50
Stepni kralj Lear. 50
Straža $1.00
Slučaji osode 75
Strahovalci dveh kron 2 zvez. . . . $1.00
Slovenske reformacije 50
Spomini 75
Štiri povesti 20
Štiri ruske slike. 50
Tartarin iz Taraskona 50
Tilho in drugi 75
Tolstoj in njegovo poslanstvo. . . .30
Trije mušketirji $2.50
Uporniki 40
Utrinki $1.00
Veliki trgovec 50
Viljem baron Tegetthoff. 25
V tujih službah 50
V delu je rešitev 25
Vaška kronika 75
Vohun 75
Veliki punt 75
V naravi 50
V znamenju življenja 75
Zadnja kmečka vojska 75
Zlatarjevo zlato 75
Z viharja v zavetje. 75
Znamenje štirih 30
Zadnji rodbine Benalje. 75
Znanci 75
Quo Vadis, (vezan) $2.50

Naročilom je priložiti denarno vrednost, bodisi v gotovini, poštni nakaznici ali poštnih znamkah po en ali dva centa. . Poštnina je pri vseh teh cenah že vštetа.

Slovensko Delavsko Podporno in Penzijsko Društvo

Ustanov. 21. nov. 1909 — Inkorp. 15. marca 1910.

MADISON, PENNSYLVANIA

GLAVNI ODBOR:

PREDSEDNIK: Jos. Hauptman, Darragh, Pa. Box 140.
PODPREDSEDNIK: Anton Ferbežar, Adamsburg, Pa.
TAJNIK: J. Hauptman, Box 140 Darragh, Pa.
ZAPISNIKAR: Ivan Flere, Adamsburg, Pa. Box 122.
BLAGAJNIK: Alozij Flere, Box 121, Adamsburg, Pa.

NADZORNIKI:

ANTON KLANČAR, Arona, Pa. Box 144. Predsednik.
JAKOB ŠETINA, Adamsburg, Pa. Box 108.
BLAŽ ČELIK, Adamsburg, Pa. Box 23.

VRHOVNI ZDRAVNIK:

DR. GEORGE BOEHM, Arona, Pa.

Družtva in rojaki naj pisma pošiljajo tajniku; denar pa blagajniku in nikomur drugemu.

Sprejeto novo društvo.

Društvo št. 11 v Conemaugh, Pa., sprejeto 25. junija 1911. s sledečimi člani: Frank Dremelj, cert. št. 263; Martin Jager, 264; Frank Perko, 265; Josip Svoboda 266; John Vičič, 267; Matija Šergan, 268; Josip Zore, 269; Al. Malnar, 270; Anton Zupančič, 271; Anton Mahnich, 272; Frank Koss, 273; Alojz Martinčič, 274; Martin Berk, 275.

Sprejeti novi člani.

K dr. št. 4 Waukegan, Ill.: Frank Zorec, cert. št. 261.
K dr. št. 8 Marianna, Pa.: Frank Habe, 262.

Jos. Hauptman, gl. taj.

DRUŽTVENI URADNIKI.

Dr. št. 1 v Darragh, Pa.: Preds. Anton Klanchar, Box 114, Arona; Tajnik John Primožič, Box 140, Darragh; Blag. Jos. Hauptman, Box 140, Darragh. — Seja 3. nedeljo v mesecu.

Dr. št. 2 v Adamsburg, Pa.: Preds. St. Flere, Box 122; Taj. Alois Flere, Box 122; Blag. J. Flere, Box 122. Vsi v Adamsburg, Pa. — Seja 3. nedeljo v mesecu.

Dr. št. 3 v Claridge, Pa.: Preds. John Batich, in taj., Box 487; Blag. Lovrenc Arhar, Box 451; vsi v Claridge, Pa. — Seja 3. nedeljo v mesecu.

Dr. št. 4 v Waukegan, Ill.: Preds. A. Celarec, 706 Market st.; Taj. Ivan Gantar, 604 — 10th st.; Blag. John Stražišar, 611 Market st. — Seja 3. nedeljo v mesecu na 611 Market St.

Dr. št. 5 v Noblestown, Pa.: Preds. John Rivec, Box 193; Taj. in blag. Math Petrich, Box 1. — Seja 1. nedeljo v mesecu.

Dr. št. 6 v Roslyn, Wash.: Preds. Anton Adamič, tajnik Jos. Richter, blagajnik Martin Arestovnik. Vsi v Rosyln, Wash. — — Seja vsako zadnjo nedeljo v mesecu.

Dr. št. 7 v Livingston, Ill.: Preds. Alb. Schweiger, Box 148; tajnik Frank Deželak, Box 230; blag. Josip Renko, Box 222; vsi v Livingston. — Seja 2. nedeljo v mesecu.

Dr. št. 8 Marianna, Pa.: Preds. H. Lamuth; tajnik H. Leskošek, Box 25; blag. J. Skarja; vsi v Marianna, Pa. — Seja 2. nedeljo v mesecu.

Dr. št. 9 v Skidmore, Kans. Preds. Simon Repovš; taj. Anton Mihelich, R. R. 3 Box 57, Columbus, Kans.; blag. John Zakrajšek, R. R. 3 Box 57, Columbus, Kans. — Seja 3. nedeljo v mesecu.

Dr. št. 10 v Winterquarters, Utah: Johan Bizjak, predsednik; Mihael Krstnik, taj., Box 44; Jakob Cesar, blag. — Seja vsako 2. nedeljo v mesecu.

Dr. št. 11 v Conemaugh, Pa.: Preds. Martin Jager, Box 102; tajnik Frank Perko, L. Box 101; blag. Frank Dremelj, Box 73; vsi v Conemaugh, Pa.

KAKO SEM OSTAL BREZ DOMOVINE.

Po "Radnički Borbi".

Ko sem pohajal v šolo, pokazal mi je učitelj na zemljevidu s črno barvo obrobljeno zemljo.

"To je Vaša domovina. Vse, kateri v tej zemlji žive, morate ljubiti. To so vaši brati. Oni pa, ki stanujejo izven te zemlje, so vaši neprijatelji!"

In pripovedoval nam je o vojskah in borbah in lepo opisoval junaška dela naših očetov in dedov. In ko nam je govoril o plemenitih dejanjih in junaštvih očetov, počel je govoriti o sramotnih brutalnostih neprijatelja, ki so se spravili na nemočne, slabe žene starce in otročiče. Pokazal nam je vodje in vladarje, neprijatelja, kot izvršče vsega človeštva, kot zveri v človeški podobi. O naših vladarjih in kraljih pa je govoril kot o največjih vzorih kreposti, milosti in ljubezni. Bili so sami svetniki in svetovalci človeštva, zaščitniki sirot in podpiralci in oznanjevalci svobode. — Naši vladarji so bili edini pravi odsevi naroda, apostoli mira, in pod njihovim žezlom je vladala sreča, svoboda.

Vojaški stan nam je opisal kot najbolj častni in najplemenitejši, kar si ga je moči izbrati. Zahteval je tudi od nas da kadar bomo vojaki da bodimo hrabri, junaški, in polni sličnih misli in dobrih svojstev.

Take in enake pouke smo dobivali dan za dnem, in mnogokrat se je mogel videti uspeh takih pogovorov ali po pedagoško rečeno — odgoje. S največjim navdušenjem smo peli domoljubne pesmi. Kadar so se pa v naši vasi pokazali vojaki, smo mi uboga deca letali za njimi, v srcu s željo, da bi i mi enkrat dobili tako lepo uniformo. I mi smo hoteli služiti: za cesarja in domovino!

Tako sem odrastel in nehal hoditi v šolo. Šel sem v mesto, da se izučim rokodelstva. V našej vasi so ljudje živeli v lepem blagostanju, in v lepem miru, in so si lahko kupili najpotrebnejše življenske potrebe; v mestu sem videl nove, povsem nove ljudi: tvorniške delavce, kateri so se mogli celi dan truditi trapiti za tvorničarja, kateri jih je za njihovo delo toliko plačal, da si ravno najpotrebnejših življenskih potreb niso mogli nabaviti, da so imeli na izbero: za umreti preveč, a za živeti premalo.

Čul sem pogovore in godrnanje teh delavcev, ki so svoji jezi dajali z ogorčenjem duška. — A, bedniki, oni še niso vedeli, vzroke svojemu izrabljevanju. Še so upali, da če konečno njihov gospodar, delodajalec in vladar, premilostljivi kralj osloboditi bedne. To je eden tistih velikih upor teh ljudi, ki so pripravljeni za svojo domovino in kralja preliti lastno kri. Pa, kaj njihov kralj hoče, da njegovi verni podložniki trpe in umirajo od lakote. Hoče on, da oni svoje delo prodajajo za tako bedo in ceno? Ne, to ne more biti. On hoče dobro celemu narodu, njemu v obličje pa gledajo samo bogataži, tvorničarji, knezi in drugi visoki dostojevstveniki; on tako ne more videti bedo naroda, vseh podložnikov, posebno še bedo proletarijata. Če oni povejo svojo nejevoljo kralju, on jim gotovo pomaga.

Tako omahujejo ti robovi.

Ko sem se izučil, zvezal sem svoj "pinkl" in odšel v daljni svet. Hotel sem prepotovati svojo domovino; toliko pesmi je hvalilo njeno lepoto in dobroto. In res, kamor sem prišel, povsod me je pozdravila lepa ravan, prekrasni gorski obrok, polja in gozdovi; šume Slavonije, Zagorje, divno Primorje in prigorje, da, koder sem došel, v doline in gore, veselje na prirodnih lepotah, je bilo povsod v tihem bednem narodu. Videl sem ljudi, ki se krvavo pehajo s delom, samo da vzdrže svoje življenje. In našel sem zopet na drugi strani ljudi, ki so za košček kruha prodajali svojemoči, v velikih gozdovih, ob vročini in mrazu, za ljudi delali, ki žive udobno kavalirsko življenje po mestih, po gradovih in kopališčih. Tako je meni prišla večkrat misel: odkod to pride, da je jeden komaj živi, kar pridela od jutra do večera? Odkod pride pa zopet to, da kdo drugi, ki celo svoje življenje nič ne dela, hodi od zabave na zabavo, samo da ni žrtva dolgegačasa. Kaj te niso v šoli učili, da so vsi stanovalci domovine tudi bratje med seboj? Kaj ti niso govorili, da je domovina dobra in da skrbi za svojo deco? Ni li to mačeha, ki tako nejednako postopa s svojim ljudstvom? Zakaj samo bogataš uživa lepote prirode, življenja?

Zakaj nima tudi tisti svojega deleža, ki dela trdo delo v gozdu, na polju in na cesti. Zakaj? Tako sem se vpraševal.

Na ona svoja vprašanja nisem našel odgovora, ker ga nisem znal.

Tako sem prepotoval svojo domovino. Ponos je napoljnjeval moja prsa, da vse to pripada moji domovini. Veselil sem se celpih brd in dolin. Še vedno mi je domovina izgledala kot dobra skrbna mati, še vedno sem oboževal svojega kralja, ki jo brani in skrbi za svoje otroke.

Prišel sem ponovno v mesto. In odmah mi je odpadlo od oči, ko sem pregledal razmere. Videl sem črne obraze delavcev iz tovarne, kako so dajali svojo kri za košček kruha, kako so bila njihova lica uvela. In čul sem njihove besne pritožbe proti bogatašem kapitalistom . . .

Ko sem videl, kako se ubogi narod izrablja, sem se zopet vprašal: Kaj so to vsi naši bratje, kaj so tudi ti sinovi domovine? Kaj se tako skrbi za svoje otroke? Kaj nimajo ti matere?

Postal sem žalosten. Tudi sam sem si komaj zaslužil svoj vsakdanji kruh z največjim naporom.

Ali vendar še nisem spoznaval velike resnične obtožbe svojih delavskih tovarišev. Še vedno sem veroval v pravičnost in dobro voljo kralja.

Pritisek tvorničarjev na delavce je bil vedno hujši, in z vsakim dnem nepremostljivi, in tako so delavci sklenili, raje gladovati kot delati še naprej pod takimi razmerami. Ostavili so tovarne in na delo jih ne bo toliko časa, dokler jim ne dajo večje plače?

Kaj pa so storili delodajalci? Dobili so iz tuje dežele delavcev. Oni so hoteli domače delavce premagati in potlačiti s tujimi delavci. Pomislil sem, če bo naša vlada ščitila našo pravico? Ali prevaril sem se. Gotovo, prišli so vojaki, pa ne, da bi ščitili nas. — Brigali so se zato, da se ni tujim delavcem pripetilo kako zlo.

Pred mojim očmi je pala mrena. Spregledal sem. Kaj so zato meni utisnili ljubezen do vojaškega stanu, da bom tlačil in ubijal svoje rodne brate? Kaj se tako pobriga domovina za svoje delavce, da jih hrani s smodnikom? Videl sem, da je vojaštvo zato, da potlači ljudsko nejevoljo, da tlači delavstvo. Sram me je bilo svoje ljubezni do take domovine, uvidel sem naenkrat, da od te domovine meni nepripada nič — nič.

Iztirali so me iz mesta in tako sem vzel svoj kovčeg da grem — v tujo zemljo, da se prepričam, so oni v resnici naši neprijatelji.

Prepotoval sem Švico, Italijo, Nemško in Francosko, in bil še v drugih deželah, in videl sem povsod take ljudi kot doma. Gotovo, govorili so drugi jezik, imeli druge odnošaje, drugače se pa niso nič razlikovali od naših. Bogataš je siromaka ravnotako preziral in izrabljeval v Holandiji kot pri nas, v Švici kakor v Nemčiji, v Danski kakor Franciji — domovina je ravno tako hranila svoje otroke kot pri nas — branila jih je s smodnikom in bajonetom.

Opazil in spoznal sem, da domovina pozna le koristi bogataša. Spoznal sem, da delavec nima domovine, da je zbacnen iz vseh ugodnosti življenja, da ga preganjajo vsepovsod kot divjo zver.

Spoznal in uvidel sem, da je vojaštvo samo zato, da tlači svobodo delavca, da delavce drži v bedi, v kateri so odrastli. Videl sem, da gleda za tem, da bi se delavstvu preprečilo priti do svobode in večjega blagostanja. Videl sem, da današnja domovina služi samo temu, da ovenkoveči nepravico, in nejednakost in neslogo.

Tako sem pljunil ven moj san o domovini — od sedaj se nahajam — brez domovine, sem brezdomovinc.

Ali vendar ljubim, svojo domovino! Ljubimi one svoje brate, ki žive žalostno, trdo, gladno in mukepolno življenje, — ljubim one svoje brate, ki se solidarno bore in kateri teže za lepšim, instinktivnim življenjem — kateri hočejo, da bo domovina vsem vse in povsod.

Iz ruskih ječ.

V noči od 16. do 17. junija 1907. je ustavolomna ruska vlada zadala razpuščeni ruski dumi poslednji udarec. Domalega vse socialno demokratične poslance, ki so se najostrejše postavili vladnemu nasilju po robu, je obtožila veleizdajstva in jih vtaknila v ječo. Nato je vprizorila navadno sodno komedijo, ki je končala s pregnanstvom in s katorgo obtožencev. Od tedaj so minila štiri leta. Le redko pride na dan kako poročilo o prejšnjih ljudskih zastopnikih, ki so zginili v neskončnem morju gorja in strahot, v katerem trpi na stotisoče jetnikov. Nekateri od socialnodemokratičnih poslancev so že podlegli groznim razmeram, tako n. pr. Džaparidze in Džugeli. Posl. Makradze, ki tiči v nikolajevski ječi, je nedavno tega zblaznel. Med znano tragedijo v Serentulu se je omenjalo tudi ime Posl. Serova, ki je z drugimi jetniki protestiral proti trpinčenju. Dalje so znane grozne muke Posl. Lomtatidzeja v sevastopolskem zaporu.

Sedaj prihaja poročilo o usodi voditelja socialnodemokratične frakcije, Ceretelija. Ker je obolel za jetiko, so mu prisilno delo izpremenili v večletno ječo in ga vtaknili v nikolajevsko jetnišnico. Ta jetnišnica, ki je na glasu vsled neznosnega trpinčenja jetnikov, je s svojimi samotnimi celicami pravo pokopališče živih ljudij. V teh kamnitih luknjah so internirani po večini jetični ljudje, brez vse oskrbe in pod strogim nadzorstvom. Najpogumnejšim, najkrepkejšim je ta peklenski dom zlomil hrbtišče.

Poslanec Cereteli poroča, da je z ozirom na svoje zdravstveno stanje prosil: 1. za druge čevlje, ker se je v navadnih čevljih prehladil v noge, 2. za lažjo obleko, ker debele raševine vsled svoje slabotnosti ne more nositi in 3. za ozek kos blaga, da bi z njim pregrnil mrzla asfaltna tla v svoji celici. To so bile želje odličnega moža, ki sta ga težka bolezen in večletni zapor telesno popolnoma razdejala. Dalje pa je prosil, da bi smel čitati časnike, ker za znanstveno delo vsled telesne slabosti ni več sposoben. Poslednja prošnja je bila kar na kratko odbita, dočim so mu prve tri šele po dolgem zavlačevanju dovolili.

Izvlečke in odlomke iz Ceretelijevega pisma je objavilo tudi liberalno časopisje, ki se je ob tej priliki s priznanjem spominjalo socialno-demokratičnih poslancev. Značilno pa je za liberalce, da šele zdaj postavljajo vladno imfamijo na "pranger", dočim pred štirimi leti socialno-demokratičnim poslancem, ko so zaradi "veleizdaje" bili obsojeni, še svoje simpatije niso hoteli izraziti. Rusko delavstvo je takoj prav cenilo revolucionarno taktiko, svojih možatih zastopnikov, ki se ob razpustu dume niso skrili v varno zavetje, temveč z vzravnano glavo odkorakali v carjeve ječe.

AKO ŠE NISTE, POŠLJITE NAROČNINO.

AVSTRO-AMERIKANSKA-LINIJA.

NOVI PAROBRODI VOZIJO iz AVSTRO-OGERSKE V NEW YORK in OBRATNO

PARNIKI PLUJEJO IZ NEW YORKA:

Eugenia .....19. julija 1911 | M. Washington 29. julija 1911
Oceania ..... 26. julija 1911 | Alice.....5. Avgusta 1911

Parniki odplujejo redno ob sredah ob 1. uri popoldne iz pristanišča Bush's Stores, Pier No. 1 na koncu 50te ceste v South Brooklynu.

Železniške cene na teh ozemljah so najceneje in imenovana pristanišča najbližja Vašega doma. Dobra in priljudna postrežba; občuje se v SLOVENSKEM JEZIKU

Phelp's Bros. & Co., GLAVNI ZASTOP ZA AMERIKO
2 Washington St., New York, N. Y.

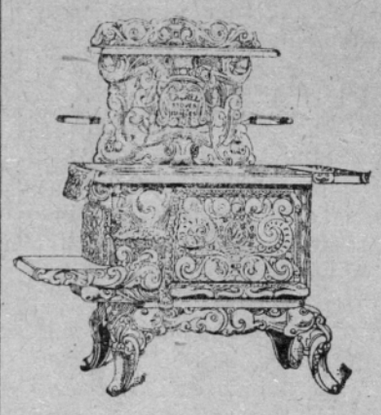

W. SZYMANSKI
TRGOVEC S RAZNOVRSTNIM
POHIŠTVOM
1907 Blue Island Ave., Chicago
TELEFON CANAL 955.

Moja trgovina pohištva je ena največjih na južno-zapadni strani mesta, kdorkoli pri meni kupi, jamčim da bo zadovoljen kot je bil vsak kdor je že pri meni kupil v zadnjih 22 letih od kar sem v tej trgovini in na istem prostoru.

M. A. WEISSKOPF, M. D.
ZDRAVNIK IN RANOCELNIK
1914 Ashland Ave., Chicago, Ill. TEL. CANAL 476

Uraduje na svojim domu: od 8.—10. ure predpoludne od 1.—3. ure popoludne in od 6.—8:30 ure večer.
V lekarni P. Platt, 814 Ashland Ave.: od 4.—5. popoludne. Ob nedeljah samo od 8.—10, ure dopoludne doma in to le izjemoma v prav nujnih slučajih.

DR. WEISSKOPF je Čeh, in odličen zdravnik, obiskujte torej Slovana v svojo korist.

Našo trgovino priporočamo Slovencem že trinajst let in povsod so zadovaljni z našim blagom.

Povabimo vas, da si ogledate našo
spomladansko zalogo oblek kot:

Moške površnike	$7.50 do $25.00
Moške spomladanske obleke	$10.00 do $30.00
Moške obleke za mlade	$7.50 do $20.00
Deške spoml. obleke	$2.50 do $10.00

Odprto vsak večer, izvzemši sredo in petek do 9 ure.
Odprto v nedeljo dopoludne.

THE ATLAS CLOTHING CO.
Vogal Blue Island Avenue in 18. cesta.
Jelinek & Mayer, lastnika.

ATLAS BREWING CO.
sluje na dobrem glasu, kajti ona prideluje najbolje pivo iz českega hmelja in izbranega ječmena.

LAGER | MAGNET | GRANAT

Razvaža pivo v steklenicah na vse kraje.

Kadar otvoriš gostilno, ne zabi se oberniti do nas, kajti mi te bodemo zadovoljili.

Direktna zveza z Avstrijo, Ogrsko in Hrvaško
Compagnie Generale Transatlantique

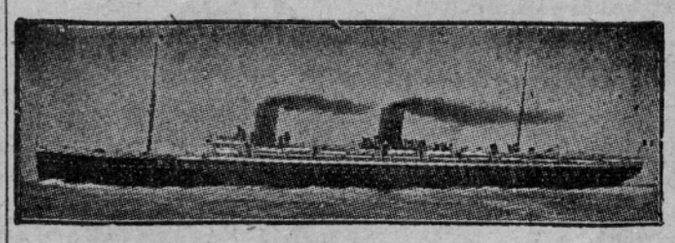

Potniki tretjega razreda dobivajo brezplačno hrano na parnikih družbe. Snažne postelje, vino, dobro hrano in razna mesna jedila.

New York v Avstrijo čez Havre Basel. Veliki in brzi parobrodi.

La Provence	30.000 HP	La Lorraine	22.000 HP
La Savoie	22.000 HP	La Touraine	20.000 HP

Chicago, nov parnik.....9500 HP

Pristanišče 57 North River vznožje 15th St., New York City
PARNIKI ODPLUJEJO VSAK ČETRTEK.
Glavni zatop na 19 State St. New York. MAURICE W. KOZMINSKI
glavni zastopnik za zapad, na 139 N. Dearborn St. Chicago, Ill.

DOPISI.

Darragh, Pa.

Cenjeno uredništvo Gl. Sv.: —

Sporočiti moram da je nemila smrt nam pobrala sobrata našega društva št. 5 S. S. P. Z., Alojza Kastelec.

Dne 29. maja mu je zlomilo hrbet in je po preteku 27 dni umrl v mučnih bolečinah v bolnišnici v McKeesport, Pa.

Rajnki je bil star šele 30 let, doma je bil pri Littiji na Kranjskem in zapušča tam žalujočo mater in tri brate.

Pogreb se je vršil dne 26. junija na pokopališče v Irwin. Pogreba so se vdeležila vsa okrajna društva; dr. št. 5, katerega član je bil; dr. št. 7 iz Arona, dr. Edinost št. 23, dr. Prostomisleci št. 87 S. N. P. J. in društvo št. 1 S. D. P. in P. D. iz Darragh, Pa. S tem smo pokazali, da vlada med nami ne le v štrajku, ampak tudi pri društvi popolna sloga in bratstvo, rojaki in sobrati: le tako naprej napredek nam bo zagotovljen!

Pokojni naj v miru počiva v tuji zemlji!

Martin Brunet.

Rock Springs, Wyo.

Cenjeni g. urednik: —

Moj namen v tem dopisu je, da objavim sledeče pojasnilo:

Zadnjič je bil nek dopis iz tukajšnjega mesta objavljen v listu "Glas Svobode", katerega pisatelj se pa ni podpisal s svojim imenom, pač pa: "Zavedni delavec". Pravzaprav mene cela stvar nič ne briga. Ker se pa vse to naslanja na mojo, že itak na vse strani krivo osebo, vam javno povem, da dotični spis ni bil moj duševni proizvod. To mi lahko potrdi urednik "Glas Svobode". Do te izjave me pa ni napeljala strahopetnost pred kakšnim morebitnim atentatom na sina mojega očeta; pač pa zato, ker ljubim resnico in jo tudi povem. Dotični dopis, dasi je morda vseboval par žaljivih besed, je vendar jedro realnih dogodkov iz historije tukajšnjega življenja. V 30. št. "Am. Slov." smo čitali odgovor "zavednemu delavcu". — Kar se tiče prve točke se jaz strinjam z njo. Vsak, kdor piše resnico, naj se ne boji podpisati iste! Rojaki! delujmo stvarno in odkrito za delavsko svobodo in svoje interese. V drugi točki se je pa pisatelj nekoliko zmotil v tem, ker pravi: "Duhovnik je plačan od cerkve, za katero dela, in ne od ljudi." Tega jaz ne podpišem! Kaj je država? Kaj je cerkev? Kaj so delavske in druge organizacije? Ljudje, nič druzega kot skupina ljudi ki tvori vsako organizacijo. Gotovo je torej, da je plačan od ljudi, pa naj že dobi plačo od države, ali pa od posameznikov. Cerkev v pravem pomenu besede, nemore dati nič drugega, kot stroške. Ako narediš štirim stenam še tako lep govor, ne pomaga nič, pa naj že obdajajo "božji" hram, ali pa kaj drugega. Stena je stena, namreč mrtva tvarina katero so zgradili ljudje, delavci, ki jo tudi sedaj podpirajo, kateri jo hočejo. Toraj g. Schiffrer: Kdo plačuje duhovnika? Ali ne ljudje?! —

Učeni g. Sojar iz Chicage bode baje izdal neko brošuro katera bode imela to posebnost, da bode v prvi vrsti varovala njegove interese. Nadalje pa kaže vse tako, da bodejo Darwinove teorije pobite. Sicer pa: Počakajmo, kaj nam še vse raskrijejo naravoslovci in prirodoslovci ter drugi proučenjaki, tega nihče ne ve. Saj je rekel neki ogrski učenjak, da je arhealogija danes še v povojih. Pričakuje se torej še senzacijonalnih odkritij. To pa, kar piše g. Sojar, je že stara pridiga katol. duhovnikov. Mi, svobodno misleči ljudje po raje vzamemo naznanje vsako novo stvar, ki jo proučujejo učenjaki, kot pa stari humbug, katerega poznamo iz zgodovine koliko je koristil vesoljstvu narodov.

Luč resnice se prižiga!

F. S. Tauchar.

Pitsburg, Kans.

Cenj. uredništvo Gl. Sv.: —

Da je stara domovina v resnici klerikalno nazadnjaška, vam bo priča pismo, ki sem ga dobil od nekega klerikalnega zagrizenca, zato, ker sem naročil sestri list "Glas Svobode". Pismo se glasi dobesedno takole:

"G. Avg. Lipošeku v Pitt. Kan. Zvedelo se je tukaj po celi vasi, da ste naročili nek liberalen časopis svoji sestri. Ljudstvo vas že dobro pozna kak brezvernik ste (!!), pa tega si pa vseeno nismo mislili, da boste tudi iz Amerike sem pošiljali tisto grešno (!!) časopisje . . . ko bi svoji sestri namesto časopisa rajši par kronic poslali bi ji gvišno bolj ustregli kakor pa takim sveti (!!?) veri nasprotnim listom; najbrž nimate nič drugega v vaši buči kakor to, kako bi razstrosili kak časopis ki piše same laži in neumnosti, vi niste cufvrejdni da bi sami v peklu goreli (!!) ampak še hočete žlahto zapeljati v večno pogubljenje.

Imlanski fant."

To je dobesedni prepis pisma, ki sem ga prejel od neke duševne reve iz Imenega. Take nesmiselnosti pač ne spadajo v časopis, vendar je dobro pokazati javnosti, na kako visoki stopinji je ljudstvo tam, kjer je pod farovško komando, oziroma tam kjer ni še razširjeno napredno časopisje! Kaj si mislite g. ured. ko bi jaz slučajno sedaj tja šel, kaj bi se zmano zgodilo? Gotovo bi me tiste "pobožne" ovčice nakrule s kamenjem, seveda v imenu "svete" vere. Večje predrznosti si oni klerikalni fanatik pač ni mogel izmisliti. Celo tukaj v Ameriki nas svobodomiselcev ne puste pri miru, in oni "pobožen" koštrun se gotovo čuti poklicanega braniti "sveto" vero, vsled tega mi je poslal svoj neotesan nasvet misleč, da bode imel kakšen vspeh, a se je preklicano zmotil!

V dvajsetem stoletju smo, pa najdemo med slovenskim narodom toliko nezavednežev, to je prežalostno! Zdi se mi, da je v Avstriji klerikalizm v najlepšem cvetju. Saj pa tudi lahko. Francozi in Portugizi so te "božje" namestnike izgnali, v Avstriji so jim pa vrata širom odprta in vso ono izgnano nenasičeno golazen prav prisrčno sprejmajo. Upajmo, da bo prišel čas, ko se bodo tudi avstrijski narodi zbudili in se otresli tistih nebeških agentov.

Predno končam, opozarjam onega Imlanca, naj mi naznani kdo je, in potem se še le bodeva zmenila.

Iskrene pozdrave vsem čitateljem in čitateljicam Glas Svobode!

Aug. Lipošek.

San Francisco, Cal.

Cenj. uredništvo Gl. Sv.: —

Društvo št. 46 S. S. P. Zveze poroča žalostno vest, da je dne 26. junija izgubilo iz svoje srede brata J. Poll, kateremu je smrt pretrgala nit življenja še v najlepši moški dobi, v starosti 24 let. Pokojni je bil doma iz Rakersburga na Štajerskem, kjer zapušča žalujočega očeta, brata in sestro. Pogreb je bil 1. julija; pokopan je v najlepšem pokopališču kar jih ima San Francisco in sicer na Mount Olivet mirodvoru. Društvo mu je priredilo lep pogreb in mu s tem pokojniku skazalo zadnjo čast. N. p. v. m.!

Zahvala vsem, ki so se udeležili pogreba in tistim, ki so darovali lepe vence. Posebna zahvala tudi naši rojakinji sestri gospe A. Sebanc, ki mu je bila tako vneta in dobra postrežnica v težki in hudi bolezni, jetiki. Zahvala tudi društvu št. 46 S. S. P. Zveze, za točno izplačenje bolniške podpore skozi sedem mesecev trajajočo bolezen. —

Naj Slovenci pristopajo k slovenskim podpornim društvam, posebno pa k S. S. P. Zvezi, katera točno izplača bolnim članom podporo in v slučaju smrti, usmrtnino. Bog živi Slovence!

F. Skubic, A. Serjak.

Darragh, Pa.

Uredništvo Gl. Sv.: —

Rojake po Ameriki bo moje poročilo gotovo ranilo in razburilo, če povem, da je westmorelandski štrajk za štrajkarje — zgubljen. Tacega hitrega zaključka uradnikov unije si ni nihče mislil. — Ljudje so vsi iz sebe, vse je zgubljeno. Kaj so imeli vse štrajkarji za prestati, kaj so imele njih žene in otroci za prestati, sedaj pa pride naenkrat novica, grozna strašna novica, da je vse zgubljeno, da so kapitalisti zmagali na celi črti, da se rudarjem ni in nebo pripoznalo nobenega izboljška, da vse ostane pri starem, če ne morebiti se pri slabšem.

Kaj je sedaj štrajkarjem za početi. Iti nazaj v morilnico? Delati pod staro plačo, pod starimi pogoji, s krvavimi žulji za prenapete kapitaliste? Delati še naprej pod razmerami, ki so štrajkarje rudarje gnale v štrajk, v štrajk, ki jih ima po svoji krutosti in dolgosti malo para v zgodovini ameriških štrajkov. Malo treznega premisleka pa mora vsakdo izprevideti, da se uničeni štrajkarji ne smejo podati pod nobenim pogojem, se ne smejo podati tako žalostno, tako poniževalno, brez vsakih koncesij, brez vsega. Kdo štrajkarjem poplača vse trpljenje; kdo jim poplača glad, muko in zaničevanje? Kdo je postreljal 20 štrajkarjev? Zakaj so revni in mirni rudarji prelili svojo kri? Kdo skrbi sedaj za njihove vdove in otročiče? Kaj je sploh za početi sedaj štrajkarjem? Udati se kar na mestu in pričakovati zopet tiranij od strani milijonske kapitalistične družbe. Biti zasmehovan še pri delu in do skrajnosti ponižan? Ne! do tega nesme priti, nemore priti, tudi prišlo nebo.

Štrajkarjem je sedaj za premisliti. Od časopisja, od slovenskega ameriškega časopisja pa morajo dobiti štrajkarji premaganci moralno zaslombo in svojega zagovornika. Uverjeni smo, da bo vse slovensko ameriško časopisje tudi v naprej stalo na celi črti z nami, ubogimi štrajkarji — premaganci.

Obširnejše poročilo drugič.

Srčni pozdrav

Jos. Hauptman.

Claridge, Pa.

Cenjeni: —

Prilagam vam tukajšnji westmorelandski "Journal", ki poroča v petih vrsticah, da je westmorelandski štrajk zgubljen. — Štrajk je trajal sedaj že 15 mesecev. In sedaj, po tem dolgem in hudem trpljenju in boju, pa zadene uboge štrajkarje tako žalostno poročilo. Skoraj neverjetno!

Da so štrajk zgubili je krivda v prvi vrsti na strani skebov in zakoni, kateri so vedno z vnemo branili skebe na vse postavne in nepostavne načine. Westmoreland je danes pogorišče žalostnega prizora. Krik, jok in škripanje z zobmi vse na skrižem. Udarec je za uboge štrajkarje prevelik, prehud in preuničevalen. Kar sem čital in izvedel iz zanesljivih poročil se je Unija raditega podala, ker ji je primanjkalo sredstev, da bi še v naprej zamogla gmotno podpirati štrajkarje, katerih je še okoli 8—10 tisoč. Blagajna Unije da je prazna in po več distriktih delajo samo po dva dni na teden, tako, da je tudi iste primorana podpirati.

Eni pa še vedno mislijo in upajo, da štrajk ni končan, da ni uradno še potrjen. Kolikor jaz vem je štrajk proč, oficijelno tudi potrjen in sklenjena stvar, da se štrajkarjev ne bo več nadalje podpiralo. Kako je Unija in njeni uradniki prišla do tega zaključka tako hitro in nepričakovano, mi nevemo. Začudenje je bilo velikansko, ko je počil glas, da je štrajk končan, da je vse pozabljeno, da se vsa kri, ki je tekla, izbriše, pozabi . . .!

Vprašanje je, če je sploh mogoče je pozabiti?

Muk in trpljenja in upor štrajkarjev ne zaceli nihče, ran ne izbriše nihče, boja in enerižje ne poplača nihče — le zmaga bi lahko malo zacelila rane — te pa ni!

Čujem, da se štrajkarji nebojo vdali, se nebodo podvrgli Uniji, temveč bodo naprej štrajkali in sicer na svojo roko, nanašajoč se na podporo vsega zavednega delavstva.

Nekaj mora biti od boja doseženo! Vaš Batich.

Arona, Pa.

Zahvala.

Skupni Odbor društev S. S. P. Zveze za westmorelandski okraj, se tem potom srčno zahvaljuje vsem darovalcem za poslano pomoč.

Iz Johnstown, Pa., je prišlo na odbor $12.40. Ta svota je del skupne veselice, ki se je priredila v korist slovenskih štrajkarjev.

Vsem, ki so se nas spomnili v našem bednem položaju, kličem lepa hvala!

S bratskim pozdravom za skupni odbor M. Brunet.

MLADI MOŽJE

STARI MOŽJE

MOŽJE SREDNJE STAROSTI.

Možje, ki se nameravajo ženiti — možje, ki bolehajo — možje, ki so bili nezmerni, prestrastni in ki so prevgnani; možje, ki so slabi, nervozni, uničeni in kateri so dosegli starost, ko ne morejo več polni meri uživati sladkosti življenja. **Vsi ti možje morajo pisati po našo brezplačno knižico.** Ta knjižica pove, kako možje uničujejo svoja življenja, kako zbolijo in zakaj se ne smejo ženiti dokler so v takem stanju.

Ta knjižica v lahko razumljivem jeziku pove, kako se na domu, privatno, tajno in z malimi stroški temeljito ozdravi **zastrupljenje krvi ali sifilis, triper, slabost, splošna oslabelost, zguba spolne moči, nočni gubitek, revmatizem, organske bolezni, želodec, jetra, mehur in ledvične bolezni.**

Tisoče mož je že zadobilo perfektno zdravlje, telesno moč in poživljenje potom te dragocene knjižice. Zaloga znanosti je, in vsebuje stvari, katere bi moral znati vsak mož.

Ne trošite denarja za ubožna in malovredna zdravila, dokler ne čitate te knjižice, katera vam pove, od česa ste zboleli in kako zadobite popolno in trajno ozdravljenje. Zapomnite si, ta knjižica se dobi POPOLNOMA ZASTONJ. Mi plačamo tudi poštnino. Na spodnjem odrezku ali kuponu zapišite razločno svoje ime in naslov, odrežite kupon in pošljite nam ga še danes. Ostalo izvršimo mi.

50,000 KNJIŽIC ZASTONJ MOŽEM

Odrezek za brezplačno knjižico.

Pošljite danes.

DR. JOS. LISTER & CO.
Aus. 301, 22 FIFTH AVE., CHICAGO.

GOSPODJE:—Zanima me ponudba, s katero nudite Vašo knjižico brezplačno. Prosim, pošljite mi jo takoj.

IME .....

NASLOV .....

.....

Prvi znak jetike.

Jetika, ta grozna morilka umori tisoče ljudi vsako leto, in ni ozdravljiva, če se jo ne začne zdraviti takoj ob pojavu. Vsi zdravniki si izrekajo, da se jo ozdravi, če se zdravljenje začne ob času?

Eno od prvih znamenj pojava jetike je:

BLEDA BARVA.

Taka bledota se na ljudeh hitro zapazi, seveda nobeden noče niti misliti, da je to znamenje jetike. Bledi ljudje vejo, ali bi morali vedeti, da je njihova kri iz ustroja, da ne vsebuje dovolj množine malih rdčeh telesc, kateri so krvi potrebna, da dá človeku potrebno moč in gorkoto in zdravje. Koža začne počasi zgubavati svojo prejšnjo barvo in postane bleda, rumena ali siva. Živci in glidi v svoji moči padejo, želodec noče več delovati, sploh celo telo gre počasi navzdol. Postane potreba, da se pridobi telesu nove, zdravejše krvi — čisto, rdečo kri, — ampak to se ne more pričakovati od želodca, ki ne dobi dovolj zdrave hrane in dokler niso vse slabe tvarine odstranjene in še le potem je za pričakovati, da se začne slaba kri spreminjati v dobro kri. Mi vemo samo eno pomoč, ki je v stanu to spreobrnite v krvi povzročiti. To je:

Trinerjevo ameriško zdravilno grenko vino.

Ta pripomoček je narejen iz bogatega, rdečega vina in naturnih želišč, najpazljivejše preiskan in da najboljši dobiček telesu, želodcu in bo zopet vse organe privedlo v naravno redno delovanje. Ti boš zopet lahko jedel in tudi lahko prebaval svojo hrano. Tvoja kri bo postala zopet čista in močna. Tvoja barva obraza bo postala zopet zdrava in sprejela naravno obliko. In naj bo vzrok tvoji bledati kakršen če, rabi le vedno za odpravo Trinerjevo ameriško zdravilno grenko vino.

Zguba teka,
Neredna prebava,
Slab počutek po jedi,
Nenavadni krči.
Vroč glavobol.
Trganje po glidih,
Zaprtje in krči,
Zguba moči,
Zguba energije,
Nekatere ženske bolezni in bljuvanje.

je le nekaj bolezni, ki se odpravijo z pitjem Trinerjeve ga zdravilnega am. grenkega vina.

To zdravilo je dobilo zlato kolajno na razstavi l. 1909 v Seattle, zlato kolajno in grand prixe (najvišje odlikovanje) na razstavi v Londonu in Bruseljnu leta 1911.

V PRODAJALNAH, GOSTILNAH IN LEKARNAH.

JOS. TRINER

Kemični laboratorij

1333-1339 So. Ashland Ave. Chicago, Ill.

The Konrad Schreier Co.

Sheboygan Wis.

Varitelji najboljšega piva v sodih in steklenicah.

Edelbrau in Pilsen pivo iz naše pivovarne je najboljše.

NAJEMNIK & VANA,

IZDELOVALCA

sodovice mineralne vode in drugih neopojnih pijač.

82—84 Fisk St, Tel. Canal 1405

Najstarejša slovanska tvrtka

EMIL BACHMAN

1719 So. Centre Ave., Chicago, Ill.

Se priporoča vsim Slovanskim društvam za izdelovanje društvenih znakov, gumbov, zastav in vsakerih potrebščin. Izdelek je najfineji in najokusneji, pri tem pa zelo zmerne cene.

Neštevilno zahval in pripoznanj jamči za pristnost in okusni izdelek naročenih potrobščin.

Pišite v svojem jeziku za vzorce in cenik.

RAZNO IN DRUGO

48.000 žrtev alkoholizma. Po izvestju tajnega zdravstvenega svetnika dr. Leubucherja v Meiningenau na Nemškem je 48.000 slaboumnih otrok, katerih slaboumnosti je kriv alkoholizem roditeljev. Teh 48.000 slaboumnih otrok, ki jim je alkohol odvzel duševne zmožnosti, tvori 48% skupnega števila siromašnih otrok.

Zasačen Don Juan. Na Poljanski cesti v Ljubljani živi tiho in sama zase žena, ki se bliža jeseni življenja. Moža ima v Ameriki, sama pa si je slajšala in krajšala čas z oženjenim Gorenjcem. Ampak to blaženo razmerje ni ostalo dolgo prikrito bistrim očem njegove žene, ki je sklenila maščevanje. Ko se je mož zopet po "važnih opravkih" z vlakom odpeljal v Ljubljano, ni leno držala križem rok. Zapregla je voz, vzela je prijateljico seboj — pa hajdi na lov za brezvestnim možem. Dospela je še pred možem v Ljubljano. Brž je bil narejen ves bojni načrt: prijateljico je postavila na stražo v eno vežo, sama je stopila v drugo vežo, tako da sta imeli od obeh strani zastraženo stanovanje zapeljivke. Ni še dolgo prežala na svoj plen, ko se prikrade nič hudega sluteči mož in smukne v hišo svoje ljubezni. Ampak mož obrača, žena pa obrne. Užaljena in varana žena skoči za njim in ga začne karati — z dežnikom po glavi. Mož se je skušal izmuzati iz teh neprijetnih klešč, ampak žena ni odnehala in plohe očitkov in udarcev ni bilo zlepa konec. Navsezadnje je vendar odnesel pete in se skril v veži sosednje hiše. Da je tudi zapeljivka prejela svoj honorar, je odveč omenjati. Ko je tako zadostila svoji maščevalnosti, je zmagoslavno zasedla voz in se s prijateljico odpeljala domov.

Slovanske občine v apeninskih gorah v Italiji. V visokih Apeninah v srcu Italije so tri občine, katerih prebivalstvo govori jezik slovanski. Te tri občine se imenujejo Schiavi d' Abruzzo, San Felice in Monte Mitro. Ime Schiavi d' Abruzzo že samo kaže, da je prebivalstvo tega kraja slovansko. Občina San Felice se v razliko od ostalih vasi enakega imena imenuje od sosednega italijanskega prebivalstva "San Felice Slavo". Vse imenovane tri vasi leže vzhodno od Rima. Prebivalstvo v teh občinah govori neko čudno slovansko-italijansko mešanico, v kateri pa prevladuje še slovanski živelj. Ostanki nekdanjega slovanskega prebivalstva se nahajajo še v bližini samostana Monte Cassino med Rimom in Napoljem. Kdaj so se Slovani naselili v onih treh občinah, se ne more dognati. Čisto gotovo je, da so se naselili že v prastarih časih. Domneva se, da so Slovani prišli v te kraje že v času rimskih cesarjev. Nekateri znanstveniki so mnenja, da je Slovanen aselil v teh krajih ali cesar Belizar ali pa Narses, zakaj zgodovinar Prokopij piše, da sta ta dva cesarja za časa svojega vladanja naselila mnogo Slovanov v Italiji. Nekateri znanstveniki so celo mnenja, da je bil cesar Belizar sam Slovan in da njegovo ime Belizar ni ničesar drugega kakor slovanski besedi "beli car".

Varčni patriotizem. V Španiji ve vsak otrok, da kralj Alfonz ne obleče nikdar rokavice — niti ne pri velikih sprejemih v Madridu. Zato se je kralj silno začudil, ko je zadnjič videl v Saragossi na neki sliki naslikanega sebe — z rokavicami na rokah. In zahteval je pojasnila. Mestni očetje v Saragossi so namreč jako varčni. Ko je nastopil vlado sedanji kralj je bilo treba seveda za mestno dvorano napraviti njegovo sliko. In varčni mestni očetje so kar kratkomalo vzeli sliko prejšnjega kralja Alfonza XII., poklicali so slikarja in so mu naročili, naj stari sliki naslika glavo novega kralja Alfonza XIII. Pozabili pa so pri tem samo na eno stvar: stari kralj je nosil rokavice — mladi pa jih ne nosi nikdar. In tako imajo v Saragossi sliko kralja Alfonzo XIII. z rokavicami.

Dezertiral, da umori zapeljivca. Kakor poročajo iz Sarajeva, je izvedel neki mlad fant, ki je moral na orožno vajo, da mu je žena nezvesta. Pobegnil je od vojakov in se vrnil v domačo vas, da umori zapeljivca svoje žene. Res ga je dobil pri svoji ženi in ga zabodel z bajonetom. Tudi svojega brata, ki mu je bil sledil, da prepreči umor, je zabodel z bajonetom, ker je mislil, da je pomagač zapeljivca.

Tragikomična tatinska zgodba. V Črnem lesu na Nemškem je obdolžil sosed soseda, da mu je ukradel nekaj mernikov ovsa. Hišna preiskava, ki sta jo napravila orožniški stražmojster in župan v obdolženčevi bajti, je ostala brezvspešna; pač pa je osumljenec v hiši začel rentačiti in je kričal na vse grlo, da naj mu preiskovalca vrneta ugrabljeno čast. Da podeli svoji zahtevi nekaj povdarka, je udaril s pestjo po mizi, da so se stresle stene — leseni strop, iz špraj pa se je usulo na mizo nekaj ovsenega zrnja. — Orožnik in župan sta se podala pod streho, odkrila deske in našla — ukradeni oves.

Najstarejša žena na Kranjskem. Malokomu bo znano, da živi najstarejša žena na Kranjskem v kočevskem okraju. Piše se Marija Wiederwohl in je bila rojena leta 1805, je torej stara celih 106 let. Bila je petkrat omožena, zadnjikrat pred 4 leti, in sicer s sedaj 71 let starim Wiederwohlom. Žena izvršuje danes gostilničarsko obrt in je še vedno trdna in zdrava, tako da bo učakala še marsikatero pomlad.

Tisk brez tiskarskega črnila je izumil neki angleški inženir. Pri električnih eksperimentih je slučajno pritisnil neki kovani denar, ki je padel na mizo in se strkljal proč, na vlažen papir, ki je imel kovinasto podlago in istočasno na ne izolirani električni tok. V svoje veliko začudenje je zapazil na papirju odtisek denarja. To opazovanje je zasledoval in sedaj je zgradil stroj, ki rabi samo suh, s kemikalijami impregnirani papir. Tiskarskega črnila pri tem tisku sploh ne rabi. Stavek se črno odtisne na impregniranim papirju, ker papir teče preko kovinske podlage in gre istočasno električni tok skozi stavek. Po različni kakovosti in vrsti kovine, ki služi za podlago in po različnosti impregniranja, se lahko tiskajo vse barve mavrice, da, mogoče je tiskati podobe v barvah tako, da se od dobrih fotografij ne razlikujejo.

Žalostna statistika. V eni zadnjih sej francoske medicinske akademije v Parizu je objavil profesor Chatemez zanimive podatke o širjenju kolere leta 1910. — Gnezdo kolere je bila Rusija, kjer je obolelo na tej bolezni 281.259 ljudi, a umrlo 131.433. Najbolj je kolera razsajala v južni Rusiji, v pokrajina ob Črnehm morju, odkoder so jo mornarji zanesli po Donavi na Rumunsko, v Srbijo in Avstro-Ogersko. V teh državah se je kolera pojavila posamezno ter je bilo okoli 300 slučajev, med temi polovico smrtnih. V večji meri je kolera razsajala v južni Iatliji, kjer se je najprej pojavila v Apuliji. V Neapolju in okolici je obolelo na koleri 1700 ljudi, od katerih jih je umrlo 758. Chatemez je mnenja, da so v teh krajih ali kali grozne bolezni še ostale ter da bo kolera v poletju zopet izbruhnila. Na Turškem je kolera grozno pustošila, vendar o tem ni točnih podatkov. Na Francoskem so bili samo štirje slučaji kolere, in sicer v Marselju.

Korporal — pesnik. Pri 78. pehotnem polku v Osjeku služi korporal Pavel Šimič. Poveljnik tega polka, polkovnik pl. Matašič je opazil, da se Šimič mnogo bavi s pesmištvom. Poklical je Šimiča pred se ter mu velel, naj mu predloži svoje pesni. Polkovniku so korporalove pesni zelo ugajale. Izročil jih je pisatelju dr. Ivanu Krnicu v presojo. Dr. Krnic je pesni prečital ter izjavil, da ima Šimič brez dvoma pesniški talent in da bi se razvil, ako bi imel priliko se temeljito izobraziti, v prav dobrega pesnika.

Psihologija pipe. — Pipa ima mnogo prijateljev in zvišanje cen za smodke je njihov krog še povečalo. Ima pa pipa tudi svojo posebno psihologijo, kakor trdi Vatteville, francoski nabiratelj pip. On trdi o pipi sledeče: 1. Pipa je značilna za pleme, smodka in cigareta je pa mednarodna. 2. Učinek pipe je proporcijonalen dolžini cevi. 3. Čim krajša je pipa, tem delavnejše je pleme. 4. Čim daljša je pipa, tem udobneji je kadilec. 5. Pleme je tem bolj gospodarsko, čim manjša je glavica pipe. 6. Kadilec je tem bolj zapravljiv in lahkoživ, čim večja je pipa. 7. Po načinu, kako kdo kadi, se zamore spoznati mišljenje onega, ki kadi. 8. Povej mi, kaj kadiš in jaz ti povem, kaj si.

Ljudje, ki jedo zemljo. Zdravnika Kulz in Zeller pripovedujeta o svojih raziskovanjih, katerih uspehe sta zabilježila pri proučevanju kamerunskega ljudstva. Veliko je baje ljudi v onih krajih, ki zaužijejo zdaj pa zdaj nekoliko zemlje, katero imajo za posebno delikateso. Zopet jih je mnogo, ki jo v pravem pomenu besede iz navade jedo. V teh slučajih se mora govoriti o posebni bolezni, ki bi se dala primerjati oni goveji, katera se očituje v tem, da govedo vse obliže in sicer vsled pomanjkanja mineralnih soli v zeliščih. Zemlja, ki jo jedo Kamerunci, vsebuje apno, fosforovo kislino in železo, kar nadomestuje vse one snovi, ki jih nima v sebi obična hrana bornega ljudstva v Kamerunu.

Grozni dogodki v haremu Muleja Hafida. V haremu Muleja Hafida v Fezu se je doigrala tajinstvena igra. Pravijo, da so služabniki vrgli tri zamorske čuvarice haremskih žen divjim levom v žir. Mulej Hafid je bil poslal ves harem v Marakeš, a eno karavano je napotil zopet nazaj, ker je našel, da mu je nekdo ukradel dragocen nakit. Del ukradenega blaga so našli pri haremskih damah in njihovih strežnicah. Sultan je bil prepričan, da so zamorke tatice in jih je velel vreči v menažerijo med leve.

Živali, ki ne rabijo glave. Na francoski akademiji ved je razpravljal nedavno Vianey o svojih poizkusih z živalmi. Predavatelj je zatrdil, da nekatere živali sploh ne rabijo glave, če jo tudi imajo. Posrečilo se mu je namreč pri nekaterih gosenicah, da jim je izdrl glavo, vsled česar pa vendar niso poginile, ali kake škode trpele. Pač pa so se brez glave zabubile in svoj čas je izlezel iz bude metulj, na katerem ni bilo opaziti ni najmanjšega nedostatka.

Ruski revolucijonarji oproste jetnike. Na kavkaški železnici so napadli ruski revolucijonarji vlak, ki je peljal jetnike. Ustavili so ga in oprostili 20 mož. Pri tem so ubili enega paznika, več pa so jih težko ranili.

Lep klerikalen poslanec. — V Solnogradu je bil obsojen klerikalni deželni poslanec Brötzner zaradi zapeljevanja k nečistoti po paragrafu 132. k z. na šest tednov težke ječe.

Preklic. Podpisani obžalujem iz dna srca, da sem rekel občespoštovanemu gospodu Blažu Kobili, da ni vreden, da mu pošten človek pljune v obraz. Na njegovo zahtevo prekličem tu javno svoje razžaljive besede in rad odkrito priznam, da je gospod Blaž Kobila vreden, da mu pošten človek pljune v obraz.

Izid volitev v Avstriji in Vatikan. Oficijozno glasilo Vatikana "Osservatore Romano" imenuje izid volitev v Avstriji velik udarec za katoliško stvar in se tolaži s tem, da vendar še ni vse izgubljeno.

Otvoritev velikega sobranja. — Ko je vstopil bulgarski car v parlamenarstko dvorano je zaklical vodja kmečke stranke Stambolijski. Kaj pa dela car tukaj? Njegov prostor je zunaj te dvorane, ko ga bomo sodili. Dol s carjem! Carja je nastop opozicije zelo presenetil in razburjen je prečital prestolni govor.

Zrakoplovstvo smrtni greh. — Papežka kongregacija je proglasila za v se katoličane veljavno dogmo, da je zrakoplovstvo smrten greh. Vsi udeleženci in vsi ki gledajo vzlete store tudi smrten greh in cerkev odpoveduje vsem ponesrečencem cerkveni pogreb. To se je zgodilo pod onim papežem, ki je še pred kakim mesecem slavil zrakoplovstvo kot največjo pridobitev našega stoletja.

Zastrupljenje po mrliču. — 18 letna Idka Kordi v Budapešti se je sklonila predno so pokrili krsto umrle matere še enkrat k njej in jo poljubila. Naenkrat ji je postalo slabo in bila je mrtva, predno so mater pokopali.

Za zunanje oglase ni odgovorštvo.

Velikanska Julijska Popolna Razprodaja.

Letensko blago; 50% popusta.

8c palice za zagrinjala 3c—Velike kovinaste palice za okenska zagrinjala, na konceh velike lepo likane krogle. Pri tej razprodaji posamezna

3½c

12½ blago zagrinjala 5¾c — 36 inč široka zagrinjala, na izbero vseh vrst in kvalitet, pri tej vele razprodaji jard samo .....

5¾c

6c brisače 3½c — Volneno blago za brisače, lepo delo, rdeče obrobljeno, pri tej razprodaji jard samo .....

3½c

25 plehnate sklede za 7c — Velike in lepe plehnate pomivalne sklede — take, ki se navadno prodajajo po 25 c, pri tej razprodaji posamezna samo .....

7c

50c Tip Top tabak za 37c — Velik zaboj Tip Top tabaka, Navy, Plow Boy, Giaut ali Union delavski tabak, vreden 50c, sedaj samo .....

37c

75c moški nočni čevlji 39c — Grmada moških nočnih čevljev v naši letenski čevljarski zalogi, črne ali rujave barve, navadna cena 75c, pri tej razprodaji par za samo .....

39c

25c moške srajce 39c — Moške fine srajce, mehka prsa, lepi rokavi, vseh barv, črtane in nečrtane, vse velikosti, posamezna .....

39c

58c moška spodnja obleka sedaj 39c — Moška fina spodnja obleka, bele in rdečkasto rujave barve. Lepo pisane, hlače in jopca vredni 58c, pri tej razprodaji samo .....

39c

ALBERT LURIE CO.
1816-1818-1820 BLUE ISLAND AVE.

Severova Zdravila so priljubljena, ker so zanesljiva.

Poletna težava,

kolera, driska, griža, krči in ščipanje v crevesju napadajo otroke in odrasle v tej letni dobi. Ta obolenja utegnujo postati resna, ako se napadi ne preženejo s tem, da se uživa

Severovo Zdravilo zoper kolero in drisko.

Večja steklenica 50 c.
Manjša steklenica 25 c.

Lakoto

trpeti sredi obilnosti. To morajo ljudje s slabo prebavo. Slasti nimajo do jedi in kar jedo, jim dela težavo v žalodcu, ker ne morejo prebaviti. Tega ne bo ako uživate

Severov Želodční Grenčec.

Dolar steklenica.

Severova Zdravila so na prodaj v lekarnah in trgovinah z leki skoro vseposvod. Nikdar ne sprejmite nobenega druzega leka, če se vam ponuja namesto pristnih Severovih Zdra vil.

Ne morejo prenesti.

Vaše obisti ne morejo prenesti vednega napora, kateremu so podvržene, ne da bi oslabele. Okrepiti jih morate, kajti krepke obisti pomenjao zdravo telo. Oboje dosežete, ako uživate

Severovo Zdravilo za obisti in jetra.

Večja steklenica $1.00.
Manjša steklenica 50 c.

Tresoče se roke,

nemir, razdražljivost, nespečnost, strah in bojazen so nekateri znaki bolnih onemoglih zivcev. Je zdravilo čegar vsak popitek pomaga utešiti raztrupane živce in jih spet ozdraviti. Uživajte

Severov Nervoton.

Dolar steklenica.

PO ZANESLJIV ZDRAVNIŠKI SVET PIŠITE NA NAŠ ZDRAVNIŠKI ODDELEK.

W. F. SEVERA CO. CEDAR RAPIDS IOWA

Nekaj cerkvene zgodovine.

II.

Kupčija in barantija v tempelju Kristusovem.

Veselo papež pač živi,
On od odpustkov se redi.

Rimska cerkev je postala prodajalnica, odprta kupčiji in barantiji. Posebno dominikanec Janez Tecelj je bil nekak potovalni agent, ponujal in kupčeval je z odpustki, kakor s staro šaro starinarji.

Kakor na sejmu se je ponujalo pismo kot glavni pomoček očiščenju grehov za žive in mrtve. Živim je pač treba se kesati svojih grehov; a mrtvim naj velja rek: "Ko v pušici tolar zazvenči, takrat duša z vic zleti!" Zasleplje-no ljudstvo je kar trumoma prihajalo in kupovalo odpustke za žive in mrtve. Tecelj pa tudi ni bil drag. Rešitev duše je stala samo pol tolarja. Denar je potoval preko Alp v Rim in tam so ga Italjani smeje se pozdravljali kot "nemški grehi".

Proti tako brezvestnemu postopanju se je dvignil menih avguštinskega reda Martin Luter in pribil dne 31. oktobra 1517 svoje teze (kratke stavke) proti odpustkom na cerkvene vrata v Vitenbergu.

Tudi v slovenskih pokrajinah je našel novi nauk, kateri je stari veri svojo pokorščino odpovedal, glasen odmev in še ne deset let pozneje, ko je na Nemškem Luter vstal, najdemo že na Slovenskem ljudi, ki so se zanj postavili v bojne vrste. L. 1528 že nahajamo na Štajerskem, posebno v Celju, Mariboru, v Saleški dolini, na Kranjskem in Koroškem pa skoraj splošno protestantske. Kakor je pridigoval na Štajerskem Jurij Vršič, tako je bil upliven pridigar na Kranjskem začetkoma v stolni cerkvi pri sv. Miklavžu slaven Primož Trubar (1508—1586). Vže leta 1527 zadelo ga je radi javnega pripoznanja evangeljskega nauka prokletstvo papeževo in moral je bežati iz domovine v Vitemberg.

Trubar, ž njim prostantje Dalmatin in Bohorčič so ustanovitelji slovenske književnosti in celo vladika Slomšek ocenjuje te može kot buditelje slovenščine.

Kakošni fanatiki so slovenski popi že takrat bili, nehote potrjuje pobožni korar Križenič v svoji "Zgodovini sv. katoliške cerkve", kjer je čitati naslednje: Koncem l. 1600 je bila postavljena posebna komisija, ki naj iz dežele iztrebi luteranstvo. Ta komisija je na velikem trgu v Ljubljani sežgala osem voz krivoverskih knjig in je razdejala pokopališče luterancev; novo cerkev poleg Kamnika in radovljiško cerkev je razstrelila, v Kranju in v Loki je protestantske knjige sežgala. Luterani so morali povsod na pravo vero priseči. (Zv. III., str. 75). Pač lep pr. krščanske ljubezni.

Na tridentinskem koncilu (1545—1563) ločila se je katoliška cerkev od protestantovske in tam so se "krivoverne" na "indeks librorum prohibitorum" t. j. zapisnik prepovedanih knjig.

Reformacija v nas Slovencih ni rodila druzega sadu, nego obuditev jezika in književnosti, katero je pa do novejšega časa jezuvitski duh na krmilu stoječega farštva imel na vajetih. Upajmo, da moderni napredek in prosveta tudi naš narod v Sloveniji in Ameriki kmalu pripelje skozi duševno noč na dan prave vede in verske svobode!

Iz tega je razvidno, da je protestantizem vzbudil naš slovenski narod iz stoletnega spanja, da so revolucijonarni nauki Lutrovi razsvetljevali kakor veličasten kres v temni noči ves tedanji kulturni svet in so njega pomeni zdramili tudi naše pradede. In vstali smo Slovenci in se pričeli gibati in živeti kulturno življenje kot nikdar popreje in tudi ne pozneje. Ako bi se bili mirno in svobodno dalje razvijali, bi zamogli danes tekmovati s prvimi kulturnimi narodi. Toda naše probujenje je bilo podobno le pravljičkemu kralju Matjažu. — Komaj smo vstali, že so nas potlačili nazaj naši takratni duševni voditelji, ki se hvalijo proti nezavednim ljudem, da so oni vstvarili slovensko književnost.

Resnica je torej, da so ravno katoliški duhovniki sežgali in pokončali prve slovenske knjige, ter preganjali tiste, ki so jih pisali in širili med ljudstvo kojemu so želeli vse najboljše.

Katoliški duhovniki so Slovence potlačili za par sto let nazaj v duševno temo in mračnjaštvo. Še le za časa "brezverske" francoske vlade smo se zopet osvežili in pričeli malo prostejše dihati. Toda še vedno nas je ter nas še tlači napredku sovražni klerikalni in rimski duh.

Slamnata krona, znak grešnega življenja.

Tudi današnja duhovščina se upira z vso močjo, da bi ljudstvo ne spregledalo in ne pričelo misliti samostojno. Z vso strastjo grmijo proti neodvisnim časopisom: Čitati kaj njim neljubega ali kaj podobnega slušati je največji greh! Zakaj? Boje se resnice; kadar jo ljudstvo spozna, bo njih vlada pri kraju.

Kjer je doma nevednost in revščina, tam ima moč klerikalizem vsi napredni prosvitljeni in gospodarsko trdno stoječi narodi pa se čedalje bolj otresajo zoprno dušečega klerikalizma; Amerikanci, Angleži, Francozi, Nemci itd. Naš narod pa je skozi celo stoletje potlačeval, in čimpreje se otresemo njega nadvlade tem bolje za nas!

III.

Čarovnice — ali "hudičeve zaveznice" na grmadah.

Gosposka straši z beričem,
far pa s hudičem.
Star pregovor.

Sosed moj, le verjemi mi,
Čarodejka spremeni
Lahko se v vsakoršno žival,
Da povzroča bol in žal.
Pri živini ti škoduje
In prinaša sto nesreč,
Ne zaupaj ji nič več.
H. Heine.

Ako se potopimo v duhu za nekaj sto let nazaj v "srednji vek", na kojega tukaj obračam čitateljem pozornost, se nam predstavljajo žalostni prizori. Po hribih in lepših krajih stojijo utrjeni gradovi in graščine, v njih živijo prevzetni in oholi, brezsrčni, nemški graščaki, v njih obližju in drugod stojijo številne cerkve in cerkvice, ki je opravljajo duhovniki, ki so v tesni zvezi z graščaki s kojimi skupno vladajo nad pobožnimi kmeti tlačani, ki stanujejo, naseljeno po vaseh ali tudi posamezno, v bornih svojih kočah, ki so večinoma lesene z majhnimi okenci. Njihovo življenje je tužno in borno; kadar zapove graščak morajo brezpogojno iti k njemu na tlako, grajski oskrbniki jih priganjajo k delu, ako je graščak ali njegov oskrbnik brezsrčen človek, kar je bilo največkrat, tedaj se postopa z ljudmi slabeje kakor z živino, z biči priganjajo ljudi k delu. Kadar živina obnemore, pa vprežejo kmete ter jih pretepajo po hrbtiščih. Gorje pa onemu, kdor bi se uprl tej nečloveški surovosti; ječe, mučilnice, smrt mučeniška ga čaka. V teh časih zgodilo se je večkrat, da je graščak na lovu mesto zverine zadel gonjača kmeta, in je vsled toga jezno zaklel: "kaj hudiča, saj je bil le kmet." Tako se je torej godilo takrat kmetu, da so ga cenili manj kakor zverino. Graščaki so imeli nad svojimi podložnimi skoro neomejeno oblast. Delali so z kmeti dosti slabše, kakor se dela danes z živino. "Pravica prve noči" je obče znana. Graščak je imel pravico zbirati tudi lepše ženstvo izmed podložnih, in prvo noč po poroki neveste je imel pravico on do nje. Sploh se človeku kar gabijo razmere, ki so takrat vladale na svetu. Podložni so morali graščakom in duhovnikom dajati desetino in biro, in njim obdelovati polje. Graščaki in duhovniki pa so uživali vse neslade življenja.

Navijalec za palca.

Ljudje so bili takrat nevedni, podvrženi vsakovrstnim vražam in praznoverju. Tudi duhovniki so bili malo izobraženi in so verjeli v čarovništvo in njega moč, kojo dobiva od hudobnega duha. Zato so preganjali navidezne čarovnice na vse mogoče načine. — Sploh je zgodovina srednjega veka, kakor v črno haljo ogrnjena vdova, ki toči svoje britke solze nad svojo trpečo deco, nad človeštvom, zatiranim po besnečih tiranih in fanatikih. Iz takratne splošne zgodovine zrcali se nam tudi zgodba naših pradedov; in najbolj se nam kaže iz povestice takratnih, tudi naše pokrajine nadvladajočih, rimsko-nemških cesarjev. Vse Julijsko-alpske dežele so se šele od leta 1520, ko je moral pobegniti patrijarh Ludovik Tek iz Ogleja, združile pod žezlom cesarja Karola V. Ta cesar je na državnem zboru v Regensburgu leta 1532. proglasil zaglavni krvosodni red, kakor ga je že škof Jurij Bamberški leta 1507 izdal. Po drugih virih je že cesar Maksimiljan leta 1514. izdal sovodnik, po katerem so se ravnali tudi v naših krajih pri krvavem sodstvu. S tem sodnim opravilnikom so se že obstoječi grozovito kruti zakoni še grozovitejše poostrili in popolnili, kajti dosedanjim mukam, da so n. pr. obsojence na kol nasadili, ščipali z železnimi kleščami, kuhali v vrelem olju ali ga pohodili, mu iztrgali jezek, iztaknili oči, odrli kožo itd. pridružilo se je sedaj še "votlooka pošast" — natezalnice ali torture in tako je bilo celo peklensko strojstvo pripravljeno za delo, ko se je počelo koncem petnajstega stoletja preganjanje čarovnic. Tortura je iznajdba jutrovih dežel, odkoder je kot vestna spremljevalka rimskega prava našla pot v Evropo, kjer jo je vladujoča cerkev hlastno sprejela, kot izborno sredstvo proti "krivovercem". Sedaj ni imel obtoženec nobene prilike, da se očisti svoje krivde; vrgli so ga na natezalnico in "Bog ni bil več sodnik krivde ali nekrivde, marveč podlohinavsko režeči se rabeljski hlapec." V nobenem delu kulture ali nekulture ni bil človeški duh, pozabivši svoje dostojanstvo, tako iznajdljiv, nego v izumu orodja, s katerim so prisilili nesrečnika, da se je krivim spoznal. V podzemeljskih ječah, z rokami in nogami na kol priklenjeni, s težkimi uteži obloženi, od nesnage in golazni obkroženi, od surovih jetničarjev trpinčeni, pripravljali so se jetniki za "prostovoljno izpoved" kateri je sledila neizogibna grmada.

(Dalje prih.)

POZOR ROJAKI!

Opozarjamo rojake, da nam bode knjiga **"Strahovalci dveh kron"** kmalu pošla. Ta lepa zgodovinska povest obsega 570 strani in stanejo oba snopiča skupaj le $1.00. Poštnina je s tem že plačana.

ZANIMANJE GLEDE IZLETA V LJUBLJANO.

Popraševanje dokazuje velikansko zanimanje za izlet, kateri bode prvi v zgodovini ameriških Slovencev.

Kakor se je sporočilo, priredi parobrodska družba "Austro-Americana" za Slovence s svojim znanim najhitrejšim parnikom "Martha Washington" dne 29. julija izlet v Ljubljano v tretji kabini (ne v medkrovju), z posebnim vlakom iz Trsta v Ljubljano. Pomen izleta je različen, ker nameravajo nekateri samo staro domovino obiskati, drugi pa da bodejo svojim bratom pokazali in povedali, kaj je sploh Amerika.

Izlet se bode vršil kakor sledi: Parnik "Martha Washington" odpluje dne 29. julija iz New Yorka in 4. avgusta se vstavi na Azorskih otokih, dne 7. avgusta pa v Gibraltaru. Od Gibraltar vozi parnik v Neapolj, kjer bode 10. avgusta, in v Patres na Grškem (11. avgusta). V Jadranskem morju se bode ladja ustavila v Cattaro ali pa v Lisi ter se vsidra 13. avgusta v Trstu. Vožnja bode za vsacega jako zanimiva kakor tudi poučljiva.

Ugodnosti izleta pa so, da se izletniki vozijo v kabinah tretjega razreda; kabine imajo prostor za 2, 4, 6 in 8 oseb, da bodo dobivali posebno hrano, in da jih bode spremljeval posebni uradnik parobrodarske družbe (Slovenec), kateri bode skrbel da bodo izletniki vse obljubljeno dobili in da bode vozil posebni vlak iz Trsta v Ljubljano.

Vožnja iz New Yorka v Ljubljano in nazaj v New York stane samo $77.78 za one kateri niso državljani, za ameriške državljane pa $73.78. Vozni listki za povratek so veljavni za eno leto. Kdorkoli se želi udeležiti izleta ali bi rad kaj več pojasnil, naj se zglasi (v slovenskim jeziku) pri "Austro Americana", 2 Washington St., New York, ali pa na naše zastopnike.

Priporoča se rojakom v **SHEBOYGAN WIS.** grocerijsko prodajalno H Gerlacha, kateri jo vodi že čez 12 let nad vse zadovoljstvo odjemalcev. Naročila na dom vozi **Frank Pangarcer.**

H. GERLACH & CO.
Trgovci
blaga, grocerijskih potrebščin, moke in živeža
2201 N. 15th ST. SHEBOYGAN WIS.
Telefon 630 White.

J. F. HALLER
GOSTILNA
prve vrste.
Magnet pivo, mrzel in gorak prigrizek. Domači in importirani likerji. Tel. Canal 3096.
2103 Blue Island Av. cor. 21. St

ITALIJO
IN
ADRIJO
po stari in zanesljivi
Cunard črti
vstanovljena 1840.
Ogrsko-ameriška postrežba.
Iz New Yorka v Reko in Trst skoz Gibraltar, Genovo in Nápolj
Novo moderni parniki na dva vijaka.
Posebno izbrani za to plovbo.
SAXONIA - - 14.270 tonov
CARPATHIA - 13.600 tonov
PANNONIA - - 10.000 tonov
*) ULTONIA - - 10.400 tonov
*) Kabina 2 razreda $50 v Reko-Trst.
CUNARD STEAMSHIP COMPANY, Ltd
S. E. Cor. Dearborn and Randolph Sts., Chicago.
or Local Agents Everywhere.

Phone: Canal 80.
HOERBER'S CREAM OF MALT
Martin Nemanich,
GOSTILNA
Vogal 22. in Lincoln Street
Prost gorak in mrzel prigrizek vsak dan.

M. KARA
1919 So. HALSTED ST.
cor. 19. Place.
Vam je na razpolago pokazati svojo najbolšo zalogo
zimske in spomladne obuče.

"Feeling Better Already Thank You!"

Srečen sem, ker sem poslušal vaš svet in se zdravil z
Dr. Richterjevim PAIN-EXPELLERJEM.
Ozdravel me je bolečin v grlu in križu, da se počutim sedaj čisto zdravega. Vsaka družina bi ga morala imeti. Čuvajte se ponaredb. 25 in 50c. steklenice.
F. AD. RICHTER & CO., 215 Pearl Street, New York, N.Y.
Dr. Richterjeve Congo Pilule olajšajo. (25c. all 50c.)

GLAS SVOBODE CO.
2020 Blue Island Ave., Chicago, Ill.

OBVESTILO!

Vsem društvom, obrtnikom, trgovcem, gostilničarjem, kakor tudi posameznikom se priporočamo za nabavljenje

Vsakovrstnih Tiskovin

kot: Zavitke in papirje z firmo, za zasebnike in urade, račune in vse v to stroko spadajoče tiskovine. Priskrbimo tudi

društvena pravila in prevode

iz tujih jezikov na slovenski jezik in obratno. Naročnikom lista

"Glas Svobode"

dajemo vsa tozadevna pojasnila zastonj, samo poštno znamko za 2c se naj priloži za odgovor.

AMERIŠKA DRŽAVNA BANKA.
(Pod državnem nadzorstvom.
1825-1827 Blue Island Avenue
vogal Loomis St. Chicago, Ill.
Kapital in preostanek $350.000 00
Plačujemo po 3% od vloženega denarja Pošiljamo denar na vse dele sveta. Oddajamo hranilne predale.
Uradne ure: Od 8:30 zjutro do 5:30 zvečer
V soboto: Od 8 30 " " 9 ure zvečer
V nedeljo Od 9 " " 12 o poldne.
JAN KAREL. predsednik. **J. F. STEPINA,** blagajnik.

41ti polletni izplaček obresti v našem hranilničnem oddelku. Obresti bodo kreditovane 1ga julija. Ravno iste čakajo za vplačila ali izplačila na starih kujigah, v boljše vlagateljem, na, ali pozneje kot določuje navedeni datum. Nove vloge, ki pridejo v urad sedaj do 15. julija, bodo dobile obresti zaračunjene od 1ga julija.
INDUSTRIAL SAVINGS BANK
2007 BLUE ISLAND AVENUE.
Odprto v soboto zvečer od 6 do 8. Prirastka čez pol miliona dolarjev.

Kašparjeva Državna Banka,
vogal Blue Island Ave. & 19. ul.
VLOGE $4,000,000.00
GLAVNICA . $400,000.00
PREBITEK . . $100,000.00
Prva in edina češka državna banka v Chicagi. Plačuje po 3% od vloženega denarja na obresti. Imamo tudi hranilne predale. Pošiljamo denar na vse dele sveta; prodajamo šifkarte in posojujemo denar na posestva in zavarovalne police.

Čemu pustiš od nevednih zobozdravnikov izdirati svoje, mogoče še popolnoma zdrave zobe? Pusti si jih zaliti s zlatom ali srebrom, kar ti za vselej dobro in po najnižji ceni napravi
Dr. B. K. Šimonek
Zobozdravnik.
544 BLUE ISLAND AVE.
CHICAGO, ILL.
Telefon Morgan 433.